

LAISVĖ
Weekly
102-02 Liberty Ave.
Ozone Park, N. Y. 11417
Telephone: 641-6887
Area Code 212

Entered as second
class matter at the
Post Office of Jama-
ca, N. Y., under the
Act of March 3, 1879.

LAISVĖ

THE LITHUANIAN WEEKLY

LAISVĖ — LIBERTY

Savaitinis
Jungtinėse Valstijose \$12.00
Kanadoje \$15.00
Kitur užsienyje \$15.00
Pavienio egzemplioriaus kaina 25 centai

PRICE 25 c

NO. 28

PENKTADIENIS, LIEPOS (JULY) 13, 1979, OZONE PARK, N. Y. 11417

68-IEJI METAI

KRISLAI

Visas pasaulis stebi ir laukia
Nei kalbos, nei programos
Laikas išsikraustyti
Geras sumanymas
Iranas nauju keliu?
Didelis jam padrasinimas

A. BIMBA

Pagaliau, Senatas pradėjo svarstyti SALT II sutarties ratifikavimą. Sunku pasakyti, kaip ilgai svarstymas tęsis ir kada Senatas išnes savo nuosprendį. Visas pasaulis svarstymo eiga, stebi ir su nekantrumu laukia nuosprendžio.

Nuo šio nuosprendžio labai daug priklausys visos žmonijos ateitis. Patvirtinta iš abiejų pusių, Jungtinių Valstijų ir Tarybų Sąjungos, nuosprendžiai vykdoma ši sutartis vestų į šviesesnę, gražesnę, ramesnę ateitį, link pasaulio be ginklų ir be karų. Jos atmetimas duotų pasauliui dar negirdėtas ginklavimosi varžybas, labai padidintų įtampą ir branduolinio karo pavojų.

Kaip sakyta, su didžiausiu nekantrumu nuosprendžio laukia visa žmonija...

Aną dieną gražiai ir garsiai per visa šalį buvo paskelbta, kad kai tik mūsų prezidentas sugrįš iš ekonominės stambųjų kapitalistinių šalių konferencijos įvykusios Japonijos sostinėje, Tokyje tą pačią dieną per televiziją prabilis apie siautėjančią energijos krizę. Jis apie ją ne tik kalbės, bet ir pateiks plačią programą buvai su ja. Bet kai ta diena išaušo, iš to paties Washingtono nuaidėjo taip pat oficialus kelių žodžių pranešimas, kad anas pranešimas atšaukiamas, kad prezidentas nekaltės ir jokios programos nepateiks.

Ir šiandien tebėra neišaiškinta, kodėl prezidento tokia svarbia tema kalba buvo atšaukta. Tikra misterija. Tik eina gandai, kad prezidento štabe įvykęs toks aštrus pasidalijimas dėl programos kovai su energijos krize, jog "del šventos ramybės" prezidentas nusprendęs geriau tuo klausimu šiuo laiku nė burnos neatidaryti.

Dabar jau visiems aišku kaip dieną, kad didžiausiu ir svarbiausiu Korėjų susivienijimo trukdytoju yra Jungtinių valstijų militarinės jėgos Pietų Korėjoje. Ir kol jos ten bus, vienybė bus neįmanoma. Todėl sakoma, kad net pačioje Pietinėje Korėjoje vystosi platus judėjimas už "prašymą" amerikiečių išsikraustyti. Abiejų pusių korėjiečiai labai norėtų susivienyti. Jie nori vienos, suvienytos Korėjos. Nėra jokio pateisinimo ten laikyti Amerikos militarinę bazę ir korėjiečiams neleistu to tikslu siekti.

Yra sumanymas pakeisti Konstituciją ir įvesti naują prezidentui išrinkti procedūrą. Kaip žinia, dabar išrenkame taip vadinamus rinkikus, o paskui tie rinkikai susirenka ir išrenka prezidentą. Šiuolaikiška rinkimo procedūra, kurioje piliečiai galėtų tiesioginiai balsuoti už savo pasirinktą kandidatą. Sumanymas pakeisti Konstituciją šiuo reikalu ir įvesti

Garbingai prisiminti kovoje kritę darbininkai

Detroit, Mich. — Aną dieną Woodmore kapinėse susirinko daugiau šimto Jungtinės Automobilių Unijos įkūrėjų ir veikėjų, pagerbti penkis darbininkus, kurie 1922 m. kovo 7 dieną buvo prie Fordo kompanijos fabriko policijos nušauti. Tai buvo vienas tragiškiausių įvykių Jungtinių Valstijų darbininkų kovos istorijoje.

Nušauti ir šiose kapinėse palaidoti buvo: Joe York, Joseph Russell, Joe DeBlasio. Coleman J. Leny ir Curtis Williams. Mat jie vadovavo bedarbių masinei de-

monstracijai. Prie Fordo fabriko demonstracija užpuolė policija bei fabriko ginkluoti sargai ir šautuvus paleido darban prieš demonstrantus. I kapines susirinkusius apie tas senas automobilių pramonės darbininkų kovas labai įspūdingai pakalbėjo buvęs Michigano valstijos senatorius ir vienas iš unijos įkūrėjų Stanley Nowak.

Reikalauja energijos šaltinius nacionalizuoti

Tarptautinės Elektrikinių Darbininkų Unijos pildomoji taryba savo pareiškime energijos klausimu sako, kad nūdienai energijos krizei nėra jokio pateisinimo, kad ji yra sukurta kelių gigantiškų monopolijų, kurios kontroliuoja naftos šaltinius, valyklas ir anglies kasyklas. Unijos vadovybė reikalauja, kad visi energijos šaltiniai būtų sunacionalizuoti, tai yra paimti į valdžios rankas. Tik tai taip bus galima su krize susidoroti.

Chicagoje lankysis ir kalbės Vietnamo atstovas

Chicago, Ill. — Liepos 22 d. Chicagoje ruošiamas didelis, vieša sueiga, kurios programa pavadinta "Vietnam Today, Vietnam Tomorrow." Sueigoje dalyvaus ir kalbės Vietnamo Socialistinės Respublikos Jungtinėse Tautose atstovas Ha Van Lau. Chicagojeems puiki proga išgirsti tiesą apie tą tolimą šalį, apie kurią šiandien Amerikoje taip daug rašoma ir kalbama. Lietuviams patartina šia nepaprasta proga pasinaudoti. Susirinkimas įvyks Pick Congress Hotel, prasidės 3 val. po pietų.

Kovingas dvasiškis

Birmingham, Ala. — Birželio 29 d. čia mirė presbiterijon religinės sekto dvasiškis kun. Claude C. Williams, 84 metų. Daugiau kaip 50 savo gyvenimo paskutinių metų velionis buvo pašventęs kovai už civilines laisves ir gerus, lygiateisius rasinius santykius visoje šalyje. Tai buvo stambus, energingas, pasišventęs kovotojas.

Paliktame testamente įsakoma jo lavoną atiduoti moksliniams tyrinėjimams ir neruošti jokių šermenų.

Amerikos Kongreso daugumos atstovas sveikinasi su Tarybų Sąjungos prezidentu

Siomis dienomis Tarybų Sąjungoje lankėsi Jungtinių Valstijų Senato demokratų frakcijos pirmininkas senatorius Robert Byrd ir tarėsi su jos vadais SALT II sutarties reikalais. Sakoma, kad šio vizito misija buvo įtikinti tarybinius pareigūnus nespriešinti, jeigu Senatas sutartį ratifikuotų su kai kuriais pataisymais. Nuotraukoje: Senatorius Byrd [dešinėje] susitinka ir sveikinasi su Tarybų Sąjungos prezidentu Leonidu Brežnevu.

Graikija plečia ryšius su socialistiniais kraštais

Athens. — Paskelbta, kad Graikijos premjeras Constantine Caramanlis ruošiasi spalio mėnesį su oficialiu vizitu lankytis Tarybų Sąjungoje ir kai kuriuose kituose socialistiniuose kraštuose. Tė kiti kraštai pranešime nepaminti. Kaip žinoma, Caramanlis prieš kiek laiko jau lankėsi Jugoslavijoje, Rumunijoje ir Bulgarijoje ir su jomis užmezgė ryšius.

Constantine Caramanlis

Tarptautiniuose santykiuose šiam Graikijos premjero vizitui pridoduama didelės svarbos. Tas parodo, kad socialistinių šalių praktikuojama taikaus sugyvenimo politika turi didelį pasisekimą, kad ji laimi vieną mūsų po kito.

Stambi buvusio prezidento auka

Amerikinė Vėžio Draugija pranešė, kad šiomis dienomis ji gavo nuo buvusio prezidento Richard Nixono ir jo žmonos \$100,000 auka. Kartu su auka gautame laiške Nixonai sako: "Mes šią auka aukojame atminti John Wayne, Robert Humphrey, Rogers Morton, John Foster Dulles, Robert Taft, Stewart Alsop, Kyle Palmer, Eugene McGovern, Kate Ryan ir kitų, kurie mirė vėžio liga."

Mažina Valstijos lėšas apšvietai

Trenton, N. J. — Gubernatorius Brendan Byrne užgyrė valstijos seimelio priimtą 1980 metų biudžetą, kuris tapo sumažintas 3 milijonais dolerių. Labai sumažintos lėšos apšvietos ir kitiems liaudies poreikiams. Su jokiais žmonių protestais nei gubernatorius, nei seimelio nariai nesisikaitė.

"LAISVĖS" PRENUMERATORIAMS

Kaip jau buvo pranešta, "Laisvės" prenumerata pakilo su liepos 1 d. Kaina dabar JAV skaitytojams \$12 į metus, o užsienyje (Lietuvoje, Kanadoje, Pietų Amerikoje ir kitur) \$15 į metus.

ADMINISTRACIJA

Reikšmingi balsai už SALT II sutartį

Pietvakarinės Afrikos Liaudies Organizacijos prezidentas Sam Nujoma sako: Pasirašymas SALT II sutarties yra didelis paskatinimas padaryti galą branduolinio ginklavimosi varžyboms. Danijos Gynybos ministras Paul Segard sako: SALT II sutartis labai padės sulėtinti ginklavimosi varžybas. Aš taipgi manau, kad ši sutartis sustiprins detentę—judėjimą už taikų tautų ir valstybių sugyvenimą.

Norvegijos Užsienio Reikalų ministras Knut Frydenlund pareiškė:—Aš tikiuosi, kad Vienos viršūnių susirinkimas ir SALT II sutartis bus naujas paskatinimas tolimiesiems detentės vystymuisi, ir sukurs geresni tarptautinį klimatą.

Angolos sostinėje įvykusi 6-oji Afrikos ir Azijos rašytojų konferencija vieninai užgyrė SALT II sutartį. Ši sutartis—konferencijos dalyviai pasakė—bus didelis žingsnis linkui pastovios taikos ir išvengimo pavojingo branduolinio karo.

Vietnamo Socialistinės Respublikos Komunistų Partijos politinio biuro ir centro komiteto narys Truong Chinh išleido pareiškimą, kuriame jis sako, kad SALT II sutarties pasirašymas yra didelis žingsnis pirmyn kovoje

Jis nenori būti pamirštas

Philadelphia, Pa. — Sekančių metų sausio mėn. pasibaigs šio didmiesčio dartinio mero Frank L. Rizzo antrasis terminas. Į trečiąjį trečią terminą jam kandidatuoti nebeleidžia įstatymai bei miesto čarteris. Bet jis nori, kad Philadelphijos gyventojai jo ilgai nepamirštų, todėl jis pasamdė dailininką nupiešti jo portretą, kuris būtų pakabintas miesto halėje tarp kitų 40 pirmųjų buvusių miesto merų portretų. Bet už jo portreto nupiešimą dailininkui miesto gyventojai turės sumokėti \$7,000!

už nusiginklavimą, už taikų tarp valstybių su skirtingomis socialinėmis sistemomis sugyvenimą.

Turkijos Užsienio Reikalų ministerija savo pareiškime sako, kad SALT II sutartis labai sustiprins saugumą ir detentę—ne tik Europoje, bet ir visame pasaulyje. Turkija ją pilnai užgiria.

Vakaru Vokietijos premjeras Helmut Schmidt sako, kad pasirašymas SALT II sutarties tarp Tarybų Sąjungos ir Jungtinių Valstijų yra didžiausias svarbos žygis užtikrinimui pastovios taikos. Jungtinių Valstijų Senato atsisakymas sutartį ratifikuoti atidarytų duris į naujas ginklavimosi varžybas ir suduotų didžiausią smūgį pastangoms pasiekti pastovią taiką pasaulyje.

Prezidento pasiuntinys

Robert S. Strauss

Alexandria, Egiptas. — Cia jis yra atvykęs kaip prezidento Carter specialus pasiuntinys tarpininkauti Izraelio ir Egipto derybose. Atrodo, jog prez. Carter mano, kad Egipto ir Izraelio atstovai be jo vadovybės bei komandos pasiekti kokio nors susitarimo nepajėgtų.

Masiniai areštuoja ligininės darbininkus

Philadelphia, Pa. — Jau gerokas laikas streikuoja Thomas Jefferson ligininės darbininkai, ligininių ir slaugyomų namų darbininkų unijos nariai. Daugiau 200 suareštuoti. Jie kaltinami dėl nesiskaitymo su teismo įsakymu prie ligininės nepiketuoti.

Darbininkai kovoja prieš ligininėje nepakenčiamas darbo sąlygas.

Nuotraukoje parodoma, kaip policija streikierius areštuoja ir bruka į policijos mašiną juos nuvežti į kalėjimą.

LAISVĖ

LITHUANIAN
WEEKLYPUBLISHED BY THE LITHUANIAN COOPERATIVE
PUBLISHING SOCIETY, INC.

Published Fridays, except in case of holidays

102-02 LIBERTY AVENUE, OZONE PARK, N. Y. 11417

Entered as second class matter at the Post Office of Jamaica, N. Y.
Established April 5, 1911 ANTHONY BIMBA, Editor

SUBSCRIPTION RATES:

United States, per year	\$12.00	United States, per 6 months	\$6.50
Canada, Lat. Amer., per year	\$15.00	Canada Lat. Amer. 6 months	\$8.00
Foreign countries, per year	\$15.00	Foreign countries, 6 months	\$8.00

Kova už darbus

Jau ir pati mūsų valdžia pripažįsta, kad toks negirdėtas gazolino ir kitų naftos produktų kainų pakilimas dar šiemet bedarbių skaičių padidins 250,000, o 1980 metais 550,000. Bet vietoje tuo susirūpinti ir daugiau lėšų skirti projektams padidinti darbų skaičiui, ta pati valdžia elgiasi kaip tik priešingai: ji kovoja už tokiems projektams lėšų sumažinimą. Tokia kampanija buvo pradėta birželio 28 dieną viceprezidento Mondale, prezidento ekonominiams reikalams tarybos pirmininko Charles Schultze ir 10 demokratų kongreso narių susirinkime. Kampanijos sumanytojai ir vedėjai savo ėjimą teisingai vadžios lėšų taupymu. Betgi tie patys prezidento patarėjai ir pagalbininkai nesipriešina net 20 milijonų dolerių padidimui militariniams reikalams biudžeto, kuris dabar jau siekia net 138 milijonus dolerių.

Prezidentas Carteris visiškai pamiršo savo per rinkimus padarytą pažadėjimą nesigailėti jokių lėšų ir pastangų aprūpinimui darbu visų sveikų ir norinčių dirbti vyrų ir moterų. Apie tai jos jau seniai nustojo ir kalbėti.

Cia mes turime kapitalo ofensyvą prieš darbininkų klase. Pažangieji amerikiečiai labai susirūpinę. Toks susirūpinimas pasireiškia ir kai kuriose darbo unijose, bet toli gražu ne visose. Prieš šią kapitalo ofensyvą reikalinga plati, viso krašto mastu darbininkų mobilizacija. Tokios mobilizacijos priešakyje turėtų stovėti ir jai vadovauti aukštoji Amerikos Darbo Federacijos-Industriųjų Organizacijų Kongreso vadovybė su prezidentu George Meany priešakyje. Bet taip nėra. Todėl ir prezidentas Carteris su įvairiais patarėjais ir pagalbininkais elgiasi kaip nori, kaip išmano, kaip jiems diktuoja stambiojo kapitalo interesai.

Kaip energijos klausimas sprendžiamas Tarybų Lietuvoje?

Šiandien Jungtinėse Valstijose spaudoje, pokalbiuose, konferencijose bei įstaigose, be energijos ir jos krizės, mažai apie ką daugiau berašoma, kalbama ir diskutuojama.

Mums, lietuviams išėjimo, labai įdomu, kaip energijos klausimas šiandien yra sprendžiamas mūsų arba mūsų tėvų bei senelių gimimo krašte—Tarybų Lietuvoje.

Kaip tik tuo klausimu birželio 14 dieną dienraštyje "Tiesa" buvo atspausdintas korespondento R. Česnos pasikalbėjimas su Tarybų Lietuvos Vyriausiosios gamybinės energetikos ir elektrifikacijos valdybos viršininko pavaduotoju Algirdu Stumbra, kuris teisingai pasididžiudamas paaiškino.

—Pirmiausia norėčiau pažymėti—sakė Stumbra,—kad dabar respublikoje kasmet pagaminama beveik 150 kartų daugiau elektros energijos negu paskutiniaisiais buržuazijos valdymo metais. Beveik devynis dešimtadalius jos tiekia Elektrėnai.

Žurnalistai Elektrėnams mėgsta vadinti draugystės žiburiais. Ir neperdeda: ją iš tiesų padėjo statyti visos broliškos respublikos.

Lietuvos VRE atliko ar atlieka milžinišką vaidmenį, ugdant respublikos ekonomiką.

—Manau, nėra reikalo plačiau kalbėti apie pramonės imones, kur be elektros—nė iš vietos. Paminėsiu tik keletą naujų sričių ir kurias "braunasi" elektra: tai stiprųjų magnetinių laukų, greitųjų elektronų, lazerių, viršaukštų dažnumų panaudojimo sritys. Vis daugiau energijos sunaudoja elektrifikuotas geležinkelis, troleibusai. Elektros energija pradeda plačiai taikyti žemės ūkio gamyboje—pašarams dalyti, mėšlui šalinti, laukams drėkinti gamybiniais pastatams apšildyti. Neužilgo elektros energija kai kur išstums ir dujas. Elektrinės viryklės vietoje dujinių pavyzdžiui, jau bus įrengtos visuose Seškinės gyvenamojo rajono Vilniuje butuose.

Elektros energijos padedamas kiekvienas darbininkas dabar atlieka maždaug pusės šimto žmonių darbą.

Dešimtmatis penkmetis mums, energetikams,—didelių statybų metas. Netrukus rikiuotės stas Mažeikių termofikacinė elektrinė, panaši elektrinė pradėta statyti Vilniuje. Bet labiausiai visus domina Ignalinos atominė jėgainė, kurios kiekvienas reaktorius atstos vos ne visą Lietuvos VRE! Šio energetikos milžino pirmieji pajėgumai turi būti atiduoti naudoti 1982 metais. Atominės kilovatvalandės savikaina bus pusantro karto mažesnė.

Prasidėjo ir kito stambaus energetikos objekto—hidroakumuliacinės elektrinės Kaišiadorių rajone statyba. Turėti tokią elektrinę ekonomiškai tikslinga ir naudinga. Ši "energijos saugykla" padės sumažinti elektros sunaudojimo netolygumus paros bėgyje. Naktį, panaudodami elektros energijos perteklių jos agregatai pumpuos iš Kauno marių vandenį į šimto metrų aukštumoje įrengtą baseiną. O dieną vanduo, krisdamas žemyn, varys tuos pačius agregatus ir gamins elektrą. Apie elektrinės mastus vaizdžiai byloja toks skaičius: kas sekundę į viršutinį baseiną arba iš jo tekės 1500 kubinių metrų vandens. Nei daugiau, nei mažiau—dešimt Nemunų!

Apie kokią nors krizę su energija nūdienėje Lietuvoje nė žodelio, nes ten jokios krizės nėra. Jokios krizės su energija nėra ir visoje Tarybų Sąjungoje.

Kas ką rašo ir sako

APIE PADĖTI IR GINČUS ANGLIJOS DARBO PARTIJOJE

Dienraščio "Daily World" korespondentas William Pomeroy savo korespondencijoje iš Londono liepos 3 rašo apie dabar Anglijos Darbo Partijos nariuose vykstančius labai aštrius ginčus dėl gegužės 3 d. įvykusių rinkimų į parlamentą pralaimėjimo. Kas kaltas? Kas prie to privedė, leido Toriams sugrįžti prie valdžios vairo? Kaip tokių tragedijų išvengti ateityje? Tai labai įdomūs ir svarbūs klausimai.

Pirmiausia, sako korespondentas, nariai kaltina Darbo Partijos vadovybę su buvusiu premjeru James Callaghan priešakyje. Turėdami savo rankose valdžią jie pamiršo darbo liaudies reikalus. Pav., Callaghan išleido griežtą įsakymą, kad darbo unijos derybose su samdytojais nereikalaujama didesnio algų pakėlimo kaip 5 procentai, nors Anglijoje, kaip Jungtinėse Valstijose ir kitose kapitalistinėse šalyse kainos ir infliacija yra pakilę kelis kartus aukščiau. Tas sukėlė darbo unijų, kurios sudaro Darbo Partijos pagrindus, nariuose giliausią nepasitenkinimą, pasipiktinimą. Daugybė jų buvo taip savo partijos vadovybėje nusivylę, jog net atsisakė dalyvauti rinkimuose į parlamentą.

Reikia žinoti, rašo korespondentas Pomeroy, kad Darbo Partijos vadovybė susideda iš dešiniųjų elementų, kad Darbo Partijos vadas yra išrenkamas ne partijos narių suvažiavimuose, bet grupelės politikieriu, kurie esti "išrinkti" į parlamentą. Tai ši darbiečių frakcija parlamente Darbo Partijos vadu išrinko ir James Callaghan.

Pomeroy rašo, kad darbo unijose dabar vyksta platus judėjimas už Darbo Partijos vadovybės pakeitimą. Reikalaujama, kad Callaghan iš pareigų pasitrauktų į vietą užleistų tokiame partijos veikėjui, kuris atstovautų darbininkų reikalams. Bet, žinoma, Callaghan su tuo reikalavimu nesiskaito.

Darbo unijų judėjime sukilimui prieš Callaghan ir visą iš dešiniųjų elementų susidedančią Darbo Partijos vadovybę vadovauja angliakasių unija.

ŠIURPŪS SKAIČIAI APIE PASAULIO VAIKUS

Ryšium su Jungtinių Tautų Generalinės Asamblėjos paskelbimu šių metų Tarpautiniai Vaikų Metais žurnale "Komunistas" (No. 6) straipsnyje "Te visad būna saulė vaikams" pateikiama šių liūdnu ir baisių faktų:

"Vaikai rūpi visiems ir kiekvienam. Juose mes matome savo ir savo visuomenės ateitį, savo vilčių įkūnijimą ir nesigailime pastangų, kad vaikai augtų pilnaverčiai žmonės, ateities kūrėjai.

Šiuo metu mūsų planetoje gyvena daugiau kaip pusantro milijardo vaikų. Per pusę minutės gimsta šimtas, o per metus—apie 100 milijonų naujų žemės pliečių: baltodžių, geltonodžių, juododžių. Visiems jiems reikia vietos po saule, namų židinio, visiems reikia pavalgyti ir apsigrengti. Deja, šalyse ir valstybėse, kur valdo kapitalas, toli gražu ne visų vaikų vaikystė yra šviesi ir laiminga. Suvienytųjų Nacijų Organizacijos vaikų fondo ir Tarptautinės darbo organizacijos statistikų duomenimis, pasaulyje daugiau kaip 54 milijonai vaikų turi užsidirbti duonos kąsnį (Azijoje—40

milijonų, Afrikoje—apie 10 milijonų, Lotynų Amerikoje—daugiau kaip 3 milijonai). Italijoje dirba per 600 tūkstančių, Anglijoje—650 tūkstančių, Ispanijoje—280 tūkstančių, JAV ir VFR—daugiau kaip po 80 tūkstančių, o Turkijoje—net 1 milijonas vaikų. Ir dirbti vaikams tenka ne po valandą kitą, o po 10-12 valandų per parą. Ju darbas menkai apmokamas. JAV yra net specialios biržos, prekiaujančios vaikų darbo jėga (daugiausia tai vaikai, atvežti iš Pietų Korėjos).

Apie ketvirtadalį milijardo kapitalistinio pasaulio vaikų kenčia nepriteklus, ligas ir bada. Didelis vaikų mirtingumas. Neosocialistinėse šalyse kiekvienais metais miršta 15 milijonų vaikų, nesulaukusių ir penkerių metų. Mirties priežastys—pusbadžiavimas, užkrečiamos ligos, medicininės pagalbos stoka. Panamerikos sveikatos apsaugos biuras pateikė tokį skaičių—dėl blogos medicininės priežiūros vien Lotynų Amerikoje per pastaruosius dešimt metų mirė 7,5 milijono vaikų.

Pasaulyje apie 300 milijonų mokyklinio amžiaus vaikų nelanko mokyklų. Keturiasdešimtyje Azijos, Afrikos ir Okeanijos šalių iki šiol nėra įstatymo dėl privalomo mokslo. Lotynų Amerikoje 14 milijonų vaikų neturi net pradinio išsilavinimo. Turtiniausioje kapitalistinėje valstybėje—JAV—nelanko mokyklų 2,5 milijono vaikų."

DARBAS, I JI PAZIŪRA IR TARYBINIS ŽMOGUS

Dienraštyje "Tiesa" (birželio 20 d.) vedamajame "Išėjimo vienybės galia" sakoma: "Kiekviena mūsų darbo diena puošia ir turtina tarybinę žemę. Prie staklių ir statybų aikštelėse, fermose ir plaučiuosiuose laukuose, laboratorijose ir švietimo bei kultūros baruose—kad ir kur dirbtų tarybinis žmogus, vyksta įtempta kova, kurios svarbiausias tikslas—įgyvendinti šviesius komunizmo idealus.

Ji nėra lengva. Reikia daug pasiaukojamo darbo, kad šiame kelyje būtų įveiktos pasitaikančios kliūtys, įvairūs sunkumai. Ir ne tik šalies viduje. Dažnai dar bando ir mūsų vežimo ratus pagalius kaisioti reakcijos ir imperializmo jėgos. Kaip nurodo draugas L. Brežnevas, dabar klasių kova visų pirma yra kova už žmogų, už jo protą. Šią kovą reikia laimėti ideologijos srityje. Kova prieš buržuazinę ideologiją turi būti bet kuriais aplinkybėmis, be kompromisų, nes tai klasių kova, kova už žmogų, už jo orumą ir laisvę, už socializmo ir komunizmo pozicijų stiprinimą.

Žmogaus dvasinis pasaulis, kaip ir atskiri jo charakterio bruožai, formuojasi glaudžiai susiję su jo pažiūra į darbą ir visuomeninę veiklą, į šeimą ir buitį, į valstybinį turtą ir santykius su darbo draugais. Sėkmingas iškilusių ekonominių uždavinių sprendimas reikalauja kūrybiškos pažūros, didelio atsakingumo griežiausios drausmės visoje grandyse. Tai liečia visų darbą—ir vadovų, ir gamybininkų. Kiekvienas save paklauskim: ar viską padarėm, kad būtų dirbama našiau, geriau, taupomos medžiagos, kuras, elektros energija, ne-gaistamas veltui laikas."

TIKRO KARO KRANKLIO BJAURUS BALSAS

Chicago kunigų "Draugo" liepos 2 d. savo vedamajame "Sovietai ginkluojasi ir skaitosi tik su fizine jėga" prilepėjęs visokių nesamonių ir prasimanymų apie iš Tarybų Sąjungos pusės grėsmę Jungtinėms Valstijoms ir kitoms kapitalistinėms šalims, šaukia:

"Išvada. Jei Vakarų kraštai nori laisvai gyventi, turi visomis išgalėmis susijungti ir stiprinti savo apsiginklavimą. Rusai supranta tiktai vieną—kumščio kalbą.

Reikia pagirti Amerikos karinius vadus, kurie yra pakankamai apdairūs ir gerai mato, kur slypi pavojus. Tačiau reikia apgalvėti, kad šio krašto politikai sudarinėja tokias Amerikai nenaudingas sutartis, kaip SALT II. Todėl visų geros valios ir laisvę mylinčių Amerikos piliečių pareiga yra įtaigoti savo senatorius, kad jie neratifikuo- tų šiam kraštui žalingos sutarties, kuri galėtų atidaryti vartus į pražūtį."

SALT II (sutartis dėl branduolinių ginklų apribojimo), jeigu ją mūsų Senatas ratifikuotų, reiktų labai didelį žingsnį linki ginklavimosi varžybų sulaukymo, link susitarimo branduolinių ginklų sunaikinimo, linki visuotinio nusiginklavimo ir pasiekimo pastovios pasaulinės taikos. Iš kitos pusės: SALT II atmetimas (o atsisakymas ratifikuoti reiktų jos atmetimą) dar labiau padidintų ginklavimosi varžybų, vestų link visu pasaulio šalių branduolinių apsiginklavimo ir viska naikinančio pasaulinio branduolinio karo.

Kaip žinia, jau net ir Popiežius Jonas Paulius II kaip tik šiomis dienomis garsiai prabilo už sustabdymą ginklavimosi varžybų, už siekiamą nusiginklavimo ir taikos. O mūsų lietuviškų kunigų organas šaukia SALT II neratifikuoti, dar smarkiau ginkluotis ir ruošti karui!

Visų spalvų varšomis

Kasmet artėjant vasarai, vilniečiai gėlininkai tūkstančius žiūrovų nudžiugina savo išaugintomis gėlėmis.

Dailės parodų rūmuose lankytojų akis ir širdis džiugino šimtai įvairiaspalvių žiedų. Įvairių profesijų žmonės savo laisvalaikiais išaugino įvairių įvairiausių žiedų. Geriausieji gėlių augintojai buvo apdovanoti Lietuvos sodininkų draugijos diplomais.

Republikonų Partija ir Demokratų Partija: du veidai, bet tik vienas balsas. Abi lygiai ištikimos kapitalo interesams.

Daugiau kaip septynis tūkstančius kvadratinį metrų užima šiltnamiai ir oranžerijos, įrengti Elektrėnų mieste prie elektrinės. Čia auginamos gėlės puošia elektrinės cechus, jos švenčių proga įteikiamos pirmūnams, darbo veteranams.

Racionalus šilumos pertekliaus, gaunamo gaminant elektros energiją, panaudojimas leidžia taip pat auginti daržoves, kurios papildo įmonės valgyklos, vaikų darželio valgiaraštį.

Nuotraukoje: mažyliai iš elektrinės vaikų darželio atėjo į oranžeriją pasižiūrėti retų augalų. V. Gulevičiaus nuotr.

Didįjį skrydį prisimenant

Laiškas negailestingai mus atitolina nuo tos dienos, kada lietuviai narsuoliai lakūnai Steponas Darius ir Stasys Girėnas pakilo iš tolimosios Amerikos dideliame skrydžiui į Lietuvą. Su kokių nerimu, su kokių pasididžiavimu jų laukė tada Lietuvos žmonės. Dar vaikas buvau, bet kai ką jau atsimečiau, kaip gimtame Karališkių kaime žmonės gaudė bet kokia žinutė apie lakūnų skrydį. Ir kaip nusiminė paprasti kaimiečiai, ūkininkai išgirde apie lakūnų žuvimą. Rodos, jų sielvartui galo nebuvo. Kiekvienas jautėsi, lyg būtų netekęs labai ir labai artimų žmonių. O kad įamžinti lakūnų atminimą, jų vardu buvo pavadinamos miestų gatvės. Taip Jurbarke pati didžiausioji gatvė buvo pavadinta S. Dariaus ir S. Girėno gatve (dabar Kapsuko gatvė). Kaune ir kituose miestuose irgi atsirado Dariaus ir Girėno gatvės, kurios ir šiandien taip vadinamos. Prieš dešimtą metų viena iš Kvėdarnos gatvių irgi buvo pavadinta Dariaus Girėno vardu. S. Dariaus tėviškėje Daviškės km (irgi pavadintame lakūno vardu) netoli nuo Judrėno kraštotyrininkai supylė pilkalniuką lakūnui pagerbti, pastatė paminklinį akmenį, koplytšulpi, nupylė buvusio gyvenamo namo vietoje pa-

matų ribas. S. Girėno tėviškėje Vytogalos kaime (Silalės raj.) kraštotyrininkai, vietos valdžiai padedant, pastatė prie kelio Silalė-Uppna paminklinį akmenį, su atitinkama įrašu. Apie lakūnus kraštotyrininkai sukaupe medžiagos. Taigi, lakūnų atminimas Lietuvoje gyvas ir dabar. Su pagarba žmonės mini jų vardus. Artėja skrydžio penkiasdešimtmetis. Ta proga, manau, apie lakūnus bus daug rašoma, bus surinkta bibliografinė medžiaga apie lakūnus ir jų atminimą. Kęstutis Balčiūnas

Kvėdarna
1979.VI.17

Pavasaris

Alyvų šakos moja
Pavasario metu;—
Skubėk, skubėk, artojaui,
Varyt tiesių vagų!

Raliuoja vyturėlis
Padangėje aukštai;—
Skubėki, mergužele,
Papuost kasas žiedais!

Saulutė meiliai šypsos
Ir spindi rasoje;—
Pavasaris pražydo
Kiekvieno sieloje!

Atsiminimai

Skubėjo vasara basa
Žiedais kaišyta pieva,
Spindėjo rytmečio rasa,
Kai mojai man sudievu.

Keliai, kekeliai vedė mus
Per žemės šventą kūną:
Man mūza suteikė sparnus,
Tau—kasdienybės rūmą.

Vėl skuba vasara basa
Per mūsų žemę šventą;
Ir mena man rytais rasa,
Kad tavo čia gyventa.

Kęstutis Balčiūnas
1979.VI.18

Tolimosios statybos savanoriai

Zinomoje BAMO statyboje dirba būrys Lietuvos pasiuntinių. Štai statybos—montavimo traukinio Nr. 97 vadovai šiltnamio padėkos laiškus atsiuntė šiauličio A. Krivasauskio, kėdainiečio V. Skudo tėvams, pranešdami apie nuoširdų ir gerą jų vaikų darbą.

Respublikos Komjaunimo Centro Komitete grupei jaunuolių įteikti kelialapiai į šią svarbiausią šalies statybą.

ŠIAULIŲ IŠVADAVIMO 35-OSIOMS METINĖMS

Lietuviškos divizijos kautynės prie Šiaulių

P. Petronis
[Pabaiga]

Man, kaip divizijos artilerijos viršininkui, buvo pavesta suplanuoti prieštankinę gynybą, paruošti ją ir vadovauti jai kautynių metu. Daug kartų su pulkų artilerijos viršininkais papulkininku V. Počikajevu, majoru A. Gražu, artilerijos pulko vado papulkininku P. Simonavičiu, divizionų ir baterijų vadais mes iššliaužiojom kiekvieną aukštumą, kiekvieną slėnelį, kol išrinkome vietas sekykloms, baterijų pozicijoms, prieštankiniams pabūklams, suderinome jų ugni su prieštankiniu minu užtvaramis. Aš ir artilerijos štabo karininkai asmeniškai patikrinome kiekvieną prieštankinio pabūklo poziciją, įsitikinome, kad kiekvienas pabūklo vadas bei taikytojas žino ir supranta savo uždavinį ir veiksmų planą.

Divizijos vadas, o taip pat ir armijos artilerijos viršininkas patvirtino mano sudarytą prieštankinės gynybos planą, pagal kurį prieštankiniai pabūklai buvo pastatyti taip, kad iš fronto jie buvo pridengti vietovės nelygumais ir, patys būdami nematomi, flangine ugnimi galėjo apšaudyti prieigas prie pėstininkų apkasų.

Dvi hitlerininkų tankų divizijos—14-oji ir "Didžioji Vokietija"—rugsėjo 17 d. staigiu ir stipriu tankų bei aviacijos smūgiu pralaužė priešakinių 54-ojo korpuso dalių gynybą ir apie 10 val. ryto prasiveržė iki mūsų divizijos pozicijų. Pagrindinis fasistų tankų smūgis buvo nukreiptas plento Kelmė—Šiauliai kryptimi, kurią gynė pulkininko V. Lunio vadovaujamo 156 pulko kariai. Gilarų kaimo rajone užvirė žūtubūtinės kautynės. Mes su generolu V. Karveliu nuo pat pradžios sekėme kautynių eigą. Į mūsų sekyklą atvyko fronto artilerijos viršininkas generolas-pulkininkas N. Chlebnikovas ir Tarybinės Armijos Vyriausiosios vadovybės atstovas artilerijos maršalas Cistiakovas. Jie kurį laiką stebėjo kautynes, pažadėjo sustiprinti diviziją artilerija ir, įsitikinę, kad prieš pirmosios atakos atremtos, išvyko į netoliese buvusią armijos artilerijos viršininko priešakinę sekyklą.

Pirmieji prieš tankus ir pėstininkus pasitiko papulkininkai P. Simonavičius ir V. Počikajevs vadovaujami artileristai. Tiesa, pradžioje artilerijos pas mus buvo nedaug, bet, sumaniai papulkininko P. Simonavičiaus vadovaujama, ji intensyvia ugnimi užkirtė kelią prieš pėstininkams ir privertė juos sugulti. Prieštankiniai pabūklai, prisileidę prieš tankus kiek galima arčiau ir patys būdami paslėpti nuo prieš savaeigių pabūklų, dengusių savo tankų ataką, staiga atidengė flanginę ugnį. Prieškinės hitlerininkų mašinos bematant sulpsenojo arba sustingo pamuštos vietoje. Pirmoji prieš ataka buvo sėkmingai atremta. Bet prieš atakliai veržėsi pirmyn, be paliovos kildamas į naujas atakas. Fašistų aviacija nuolat bombardavo divizijos pozicijas ir Šiaulių miestą.

Iki vakaro 156 pulkas atrėmė daugiau kaip dešimtį atakų. Apie 7 val. vakaro kautynės kiek aprimo. Priešas, patyręs milžiniškus nuostolius, ruošėsi naujoms at-

koms. Patikslinus padėtį priekinėse linijose, paaiškėjo, kad nors ir visos prieš atakos atremtos, bet ir mūsų prieštankinė artilerija patyrė didelius nuostolius. Artileristai kovėsi iki paskutinio žmogaus, iki paskutinio sviedinio.

Eilėje baterijų nebeliko nė vieno sveiko pabūklo, o jų vadai bei taikytojai buvo sužeisti arba žuvo didvyrių mirtimi. Prieštankinės gynybos sistemoje pasidarė tarpai, kur nebebuvo nė vieno prieštankinio pabūklo. Buvo aišku, kad jeigu fašistai dar kartą atakuos, tai jų tankus atremti nebebus kam, ir jie galės prasiveržti per pėstininkų linijas į divizijos pozicijų gilumą. O iki sutemų, kai nakties priedangoje būtų galima pergrupuoti prieštankinę artileriją ir atstatyti prieštankinės gynybos sistemą, liko daugiau kaip 3 valandos! Aš kreipiausi į fronto artilerijos vadą generolą-pulkininką N. Chlebnikovą, prašydamas pagalbos. Jis tuč tuojau mano žinoin paskyrė sunkiosios reaktyvinių artilerijos brigadą, kurios ugnimi mes ir slopinome menkiausią vokiškųjų fašistų judesį. Kur tik kildavo įtarimas, kad priešas telkiasi atakai, buvo nukreipiama ugnies lavina.

Taip buvo laimėtos 3 pavojingos valandos. Be to, man atrodė, kad priešas gerai nesuvisokė, kokie pas mus prieštankinės artilerijos nuostoliai ir bijojo dar kartą atakuoti. Jis buvo įsitikinęs, kad mūsų prieštankinė gynyba pajėgi atremti jo ataką taip pat, kaip ir ankstyvesniasias.

Nakties metu mes pertvarkėme savo prieštankinę gynybą, sustiprinome sandūrą tarp pulkininko V. Lunio ir pulkininko V. Motiekos pulkų, nes buvo pastebėta, kad priešas persigrupuoja į pulkininko V. Motiekos pulko pusę. Naktį atvyko artilerijos pastiprinimai.

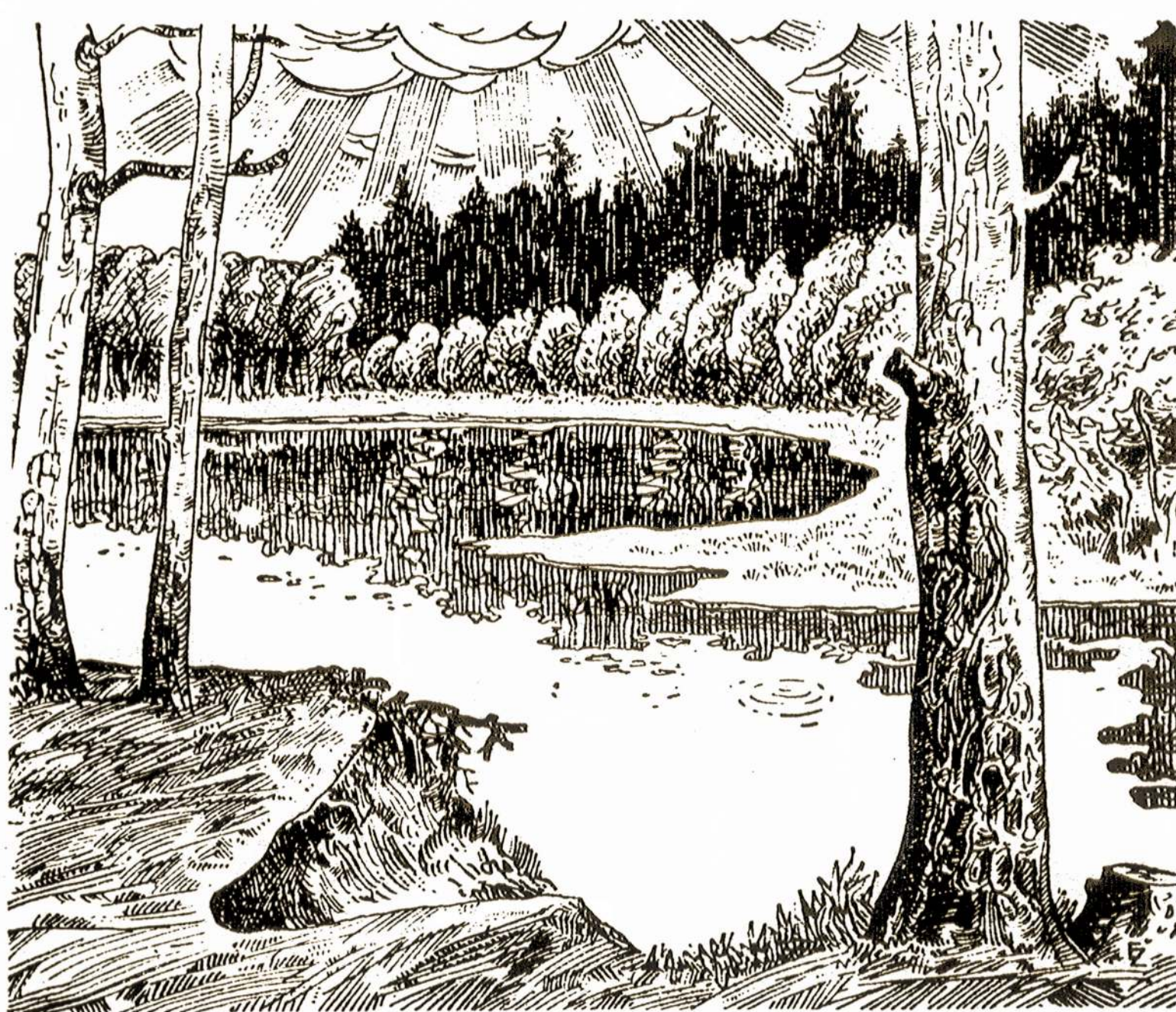
Rugsėjo 18 d. rytą hitlerininkai vėl pradėjo atakuoti. Šį kartą pagrindinis smūgis buvo nukreiptas į sandūrą tarp Lunio ir Motiekos pulkų. Išista dieną virė kautynės, priešas atakavo su didžiausiu atkaklumu. Sandūrą tarp pulkų gynė kapitono Robinzono prieštankinė baterija. Baterijoje nebeliko nė vieno sveiko pabūklo, beveik visi kovotojai žuvo arba buvo sužeisti. Pats baterijos vadas buvo sunkiai sužeistas, bet baterija nepraleido nė vieno prieš tanko.

Divizijai daug padėjo aviacija. Pikiruojančiųjų bombonešių eskadrilės nuolatos bombardavo prieš tankų telkinius ir naikino jų gvają jėgą. Ir rugsėjo 18 d. visos prieš atakos buvo atremtos. Rugsėjo 19 d. priešas dar bandė atakuoti, bet didelio atkaklumo bei aktyvumo jau nebeįrodė. Jo jėgos jau išseko, 2-osios gvardiečių armijos daliniai, persigrupavę gretimuose baruose, perėjo į kontrpuolimą. Hitlerininkai, bijodami apsupimo, rugsėjo 20 d. pradėjo trauktis.

Tokių būdu, tris dienas trukusios kautynės baigė tarybinų karių pergale. Hitlerininkams nepavyko užimti Šiaulių ir atstumti mūsų armijos dalinius nuo plento Tauragė—Šiauliai—Jelgava. Hitlerinės armijos vadovybės planai atkovoti komunikacijas tarp armijų grupuo-

DAILININKAS GAMTOJE

KUR TIK ŽIŪRI—VIS GRAŽU...

Nepakartojamą miško prie Sventosios grožį savo poemoje "Anykščių šilelis" praėjusio šimtmečio viduryje apdainavo mūsų literatūros klasikas Antanas Baranauskas. Nepakartojamą gamtos stebuklą čia mes regime ir šiandien.

Atsidūręs šilelyje, negali atsigrožėti Sventosios pakrantėmis. Nuo ankstyvo ryto miško ramybę įvairiais balsais sutrikdo paukščių giesmė. Sustoji ir įsiklausęs pagalvoji: koks tų garsų subtilumas, koks jų skaidrumas!

Salia tykiai vandenį genančioje upėje pliaukši žuvis.

Sitame tėviškės kampelyje tarp žaliaskarių pušų, netoli Sventosios, isikūrė "Šilelio" poilsio namai. Čia, gamtos prieglobstyje, poilsiauja šimtai žmonių.

Anykščių krašte lankiausi ne kartą. Ir šį sykį atsivežiau pluoštą portretų, peizažų. Vieną jų čia matote.

Edmundas Žiauberis

Anykščiai

Lietuvos ekonomika: šiandiena ir rytoj

Ant akademiko Kazimiero Meškauskio, Lietuvos TSR Mokslų Akademijos Ekonomikos instituto direktoriaus, stalo,—stori mokslo darbu tomiai. Juose—tūkstančiai skaičiai. Dažnai jie ir palieka skaičiais, bet specialiai—tai respublikos "biografija": jos praeitis, nūdienu, rytoj.

Tarybų Lietuvos ekonomika žengia tvirtu žingsniu,—sako akademikas ir, tarsti patvirtindamas savo žodžius, pateikia keletą pavyzdžių.—Štai nacionalinės pajamos—pagrindinis respublikos ekonomikos sveikatingumo rodiklis—šį penketį jau padidėjo vos ne puse milijardo rublių. Palyginimui pasakyčiau, kad už šią sumą galima būtų pastatyti vos ne tris tokius energetikos milžinus kaip 1,8 milijono kilovatų galingumo Lietuvos Valstybinė rajoninė elektrinė Elektrėnuose. Beveik devynis dešimtadalius nacionalinių pajamų dabar gauname, padidinę darbo našumą. O tai reiškia, kad šį penketį jau "sutaupytas" beveik 200 tūkstančių žmonių darbas—kitąp tariant, tiek darbuotojų būtų reikėję papildomai įtraukti į materialinę gamybą, jei būtume dirbę taip, kaip prieš trejus metus.

— Sakykite, akademike, kaip keičiasi mūsų liaudies ūkio struktūra. Kokią reikšmę tai turi respublikos ekonomikai?

Tarybų valdžios metais Lietuvoje sukurtas galingas pramonės kompleksas, visi-

čių Pabaltijyje ir Rytprūsiose nebuvo įvykdyti, ir tai turėjo liemiama reikšmę tolesnėms Tarybinės Armijos operacijoms Lietuvoje, Latvijoje, Estijoje ir Rytprūsiose.

Kautynėse prie Šiaulių lietuviška divizija dar kartą parodė savo aukštą kovingumą, karių narsumą bei ištvėringumą. Tų kautynių rezultatai didžiavosi visi divizijos kariai ir nekantriai laukė įsakymo patiemis pereiti į puolimą ir vyti toliau fašistus.

kai atitinkantis gamybinės ekonomines krašto sąlygas ir užtikrinantis harmoningą respublikos socialinį vystymąsi. Užtenka pasakyti, kad dabar per nepilnas septynias dienas pagaminama tiek pramonės produkcijos, kiek jos buvo išleista per visus 1940-uosius metus.

Turime galingą nacionalinę energetikos bazę, be kurios neįmanoma sparčiai vystyti liaudies ūkio. Elektros energijos šiemet bus pagaminta beveik 11,5 milijardo kilovatvalandžių—maždaug 130 kartų daugiau, negu prieškariniai metai. Dabar pagal elektros energijos gamybą vidutiniškai kiekvienam gyventojui Tarybų Lietuva pralenkė tokią pramoninę šalį, kaip Italija ir visiškai priartėjo prie Japonijos ir Prancūzijos lygio. O netolimoje ateityje susilauksime dar dviejų galingų energetikos kompleksų—atominės elektrinės Ignalinos rajone ir hidroakumuliacinės elektrinės Kaišiadorių rajone, ant stautaus Kauno marių kranto.

Lietuvai, kuri neturi savo metalo, kitų žaliavų, bet kurioje yra pakankamai daug kvalifikuotų darbininkų ir gerų specialistų, tikslinga ir toliau ugdyti tas pramonės šakas, kurioms reikia nedaug metalo ir kitų medžiagų, bet daug darbo sąnaudų. Štai kodėl ir šį penketį mašinu gamyba su profiliuojančiomis pramonės šakomis—prietaisų, elektrotechnikos, elektronikos, staklių gamybos—vystomos paspartintais tempais.

Sparčiai ugdoma chemijos pramonė, ypač mineralinių trąšų gamyba. Ir tai neatitiktinai: juk viena jų tona padidina derlių maždaug 1,3 tonos. Džiugina tas faktas, kad metinė "žmeės vitaminių" gamyba visiškai priartėjo prie 3 milijonų tonų ribos. Gerokai išplėsta tolesniam ekonomikos augimui būtina statybos industrija. Vien pro Akmenės cemento ir šiferio kombinato vartus kasdien išrieda po pustrčio šimto vagonų aukštų markių cemento, o metinės šios įmonės

produkcijos pakanka patalpyti vos ne milijoniniam miestui.

Prieš keliolika metų ne vienam vos ne fantastiškai atrodė pranešimai apie tai, kad Lietuvoje bus perdirbama nafta. O štai dešimtąjį penketį ekonomistai mini kaip nacionalinės naftos perdirbimo pramonės sukūrimo laikotarpį. Pirmoji Pabaltijyje tokia įmonė statoma Mažeikiuose. "Draugystės" naftotiekio atšaka Polockas—Biržai—Mažeikiai atkeliaus Pavolgio "juodasis auksas" čia bus perdirbamas į benzina, mazutą, dizelinį kurą. Iš to nemažai laimėsime, nes naftos transportavimas vamzdynais atsieina maždaug pustrčio karto pigiau, negu jos produktų gabavimas geležinkelio. Labai svarbu ir tai, kad Mažeikių gamykla leis pagerinti respublikos kuro balansą, sudarys sąlygas tolesniam chemijos pramonės vystymui.

Kaip matėme, pramonės struktūra tobulinama taip, kad pirmenybėmis tampa būty ugdomos tos šakos, kurios skatina viso liaudies ūkio techninę pažangą. Žinoma, tai nereiškia, kad užmiršamos tradicinės pramonės šakos—lengvoji, mėsos ir pieno, maisto. Galui pasakyti, kad vien lengvoji pramonė šiemet pagamins apie šimtą milijonų metrų medvilninių ir apie 15 milijonų vilnonių audinių, daugiau kaip 15 milijonų vienetų viršutinio trikotažo gaminių, daugiau kaip 10 milijonų porų avalynės.

— Mes, žurnalistai, rašantys ekonomikos klausimais, vis dažniau minime Alytaus, Utenos, Jonavos ir kitų buvusių nedidelių miestų pavadinimus...

— Ir teisingai. Įgyvendinant respublikos gamybinių jėgų išdėstymo programą, pastaraisiais metais sparčiai formuojami nauji regioniniai centrai. Ypač daug padaryta, statant Alytų, Uteną ir Ignaliną. Artimiausiais metais prie jų prisideda dar du—Telšiai ir Jurbarkas, kuriuose numatyta pastatyti stam-

Naujos knygos

ISLEIDO "MINTIS"

Marius Baranauskas. "Dainavos kraštas" (168 psl.). Knygos autorius, daugelį metų dirba ELTOS fotokorespondentu. "Dainavos kraštas"—trečiasis šio fotomenininko autorinis leidinys. Šiame albume autorius skaitytus supažindina su Dūkijos ežerais ir upėmis, kalvomis ir miškais, kaimais ir miestais, šio krašto darbščiais žmonėmis.

Milda Telksnytė. "Biografijų puslapiai" (69 psl.). "Laimės žiburyje" J. Biliūnas pasakoja apie sunkų, erškėčiais klotą kelią į laimę ir laisvę, apie kritusiųjų vieton einacius naujas drąsuolių minias. Tarp tų, kurie siekė laimės žiburio ar kitiems į jį mynė takus, buvo ir nemaža rašytojo žemiečių. Tai revoliucinio judėjimo dalyvis Antanas Didžiulis, vieni pirmųjų lietuvių komunistų—Kazys Rimša ir Juozas Opanskis. Apie juos ir pasakoja autorė knygelėje.

Algimantas Žilinskas. "Žemės šauksmas" (222 psl.). Leidinio autorius, buvęs kunigas, pasakoja apie savo kelią į kunigystę sudėtingomis pokario sąlygomis ir apie priešastis, privertusias atsakyti dvasininko profesijos, tapti ateistu. Knygoje atskleidžiamas išgyventas pasaulėžiūros lūžis, parodyta, kaip daugelis religijos dogmų prieštarauja žmogaus prigimčiai, realiajam gyvenimui.

"Kraštotyra". Lietuvos TSR paminklų apsaugos ir kraštotyros draugijos parengtas straipsnių rinkinys, IX knyga, II dalis (141 psl.). Leidinyje nušviečiami revoliucinės praeities Lietuvoje klausimai, pasakojama apie šių dienų Tarybų Lietuvos gyvenimą ir liaudies buitį.

Janina Bielinienė. "Naujam gyvenimui pašaukus" (223 psl.). Knygoje aptariama Lietuvos Komunistų partijos veikla, susijusi su tarybinės lietuvių literatūros ugdymu. Joje parodoma, kaip partija, tik ką išvadavus Lietuvą iš vokiečių okupacijos, rūpinosi Rašytojų sąjungos atkūrimu, jos veiklos tobulinimu, idėjine rašytojų konsolidacija. Plačiai nušviečiamos LKP pastangos marksistiškai įvertinti praeities literatūrinį palikimą. Tiriamasis laikotarpis knygoje užbaigiamas 1960 metais.

"Lietuva šiandien, 15." Vilniaus universitetui—400 metų (64 psl.). Šiais metais pažymime Vilniaus universiteto 400 metų jubiliejų. Apie Universiteto praeitį ir dabartį, apie jo reikšmę Lietuvos gyvenimui, apie jo tarptautinius ryšius pasakoja šioje knygoje žymūs mokslininkai—Universiteto darbuotojai.

Mykolas Požarskas. "Draugiškas ir vaisingas bendradarbiavimas" (77 psl.). Knygoje pasakojama apie Tarybų Lietuvos ir Vokietijos Demokratinės Respublikos politinį, ekonominį ir kultūrinį bendradarbiavimą. Knyga iliustruota nuotraukomis.

L. Dockienė

Dviratinė šventė Šiauliuose

Šalyje ir svetur garsėja šiauliečių pagaminti dviračiai. Lietuvoje žinomos dviračių šventės Šiauliuose, kai sėkmingai miesto aikštėse ir gatvėse šeiminkauja įvairaus amžiaus dviratininkai, demonstruodami greitą važiavimą, nugalėdami įvairias kliūtis.

Šių metų šventėje žiūrovai pamatė naujų dviračių modelius, įvairius racionalizatorių patobulinimus.

Nugalėtojams buvo įteikti naujo modelio "Dubysa" dviračiai.

Lietuva jau ruošiasi 1980 metų Respublikinei dainų ir šokių šventei

Lietuvoje jau įvyko bent kelios rajoninės bei zonos dainų ir šokių šventės. Tai pasiruošimas 1980 metų Respublikinei dainų ir šokių šventei, kuri įvyks sostinėje Vilniuje.

Vienas tokių renginių—visos respublikos dainų ir šokių ansamblių šventė—įvyko Kaune, Dainų slėnyje. Kaunietis džiugino tūkstančiai dainininkų, šokėjų, muzikantų.

IŠ ATSIMINIMŲ

Kaip kūrė saulėtomis dienomis

A. Liepsnonis

Ka liudija 1940 m. vasara? Ne tik laisvai lakštingalos suokė. Laisvai ir poetai dėjo savo dainą. Dėjo kaip paukšteliai—neperkeldavo savo temos į kitą pavasarį. Nes kai vėl alyvos pražysta—vieversys irgi traukia kitą giesmę. Taip, rašytojams buvo būdingas kūrybinis užsidegimas. Stai rugpjūtį pas mane užsuko Montvila. Pasakiau:

— Siemet rugius sėsis ir naujakuriai.

Po dviejų dienų jis atnešė eilėraščių. Tuoj daviau rinkti. O sekanti rytą visa Lietuva "Valstiečių Laikraštyje" skaitė jo kūrinių. V. Montvila, kaip ir kiti rašytojai, stebėjo žemės dalinimą. Vėl jam:

— Parašyk apybraižą.

Netrukus atnešė. Atspausdinau. Pas mane užsuko ir T. Tilvytis. Jam: "Parašyk apie žemę." Atnešė visą ciklą eilių: "Zemė grįžo namo." Poetas išėjo. O tą patį vakarą prie linotipo padėjau rankraštį. Ryta lauziau į numerį. Kita—skaitė visi kaimai kaimeliai. O S. Neris per metus užprašiau 14 eilėraščių. Mieliausiai parašė. Iš anksto nesakydavau—kada. O atnešdavo kūrinių po 3-4 dienas. Bet tokį, kuris žėrėjo nemažiau skaisčiai, negu vasaros saulė.

Išryškėjo tarybinės spaudos ir labai graži tradicija. Didesnius poezijos kūrinius didieji laikraščiai "Tiesa," "Darbo Lietuva" ir "Valstiečių Laikraštis" atspausdindavo vienu metu. Tuo buvo visai Lietuvai pabrėžiama vieno ar kito kūrinio reikšmė visai liaudžiai. Taip švystelėjo S. Nėries poema apie Iljčių ir "Keturi." Tuo džiaugėsi ir autorė, ir skaitytojai. Spauda tada margavo rašytojų kūrinių. Niekas man nesakė:

— Daugiau spausdink kaimui poezijos ir prozos kūrinių. Niekas.

O "Valstiečių Laikraštis" primindavo lyg rašytojų leidinį. Kodėl taip? Už groty sekiau "Ukininko Patarėja." Jame irgi rasdavau poetas. Labai ilgus. Bet be galo ir liūdnas: iš varžytynių ten ir ten parduodamas ūkis. O vienas kitas agronomas mokė: prauskite pienu bekoną. Negėda bus parduoti Londone, Paryžiuje... Va širdis padarė išvadą: sodžiu reikia kitokios poezijos! Na parašytos ne anstolio, ne policininko, o subtilaus lyriko...

1940 m. birželį—liepą, veikė J. Adomo-Meskupo įpareigotas, keliavau po Zarasų apskritį su kalbomis. Vis girdėdavau:

— Duokite naujų giesmių! Be jų nerimstame! Bus giesmių—gražiau vagas versime! Gražiau!

Išjudinau ir dailininkus. Pasakiau Tulienei:

— Nupiešk naujakūrį. Jis tvirtai stovi ant žemės.

To artojo jokie vėjai nenuptė: kaip stovėjo, taip ir stovė. Nupiešdavo ir D. Tarabildienė. Ji būnai labai garsi... Kaimo laikraštyje švystelėjo mano, dar už groty žiebtos, apysakų ištraukos. Pabrėžiau seriją etiudų apie tuos rašytojus, kurie fašizmo metais savo kūrybos saule tirdė reakcijas ledą, su liaudimi varė laiko upę pro užtvankas į priekį, i ateitį. Vėl niekas nesakė: fotografuok. O visus tuos etiudus palydėjau su nuotrauka. J. Gruša, anksčiau stovėjusi kritinio realizmo pozicijose, paprašiau:

— Parašykite apysaką apie naujakūrį.

Pažadėjo. Atspausdinau. O 1941 m. balandį šia tema išprašiau eilėraščių iš—motinos brolio poeto F. Kiršos.

Labai įdomiai redagavo "Darbo Lietuva" J. Simkus. Jis paskelbė daug puikių kūrinių. Jis įtraukė į naujo gyvenimo sriautą įžymiausių mokslininkus. Jam talkininkavo nuostabaus darbštumo sekretorius—J. Beleckas. Iš jo dar 1928 m. pavasarį gavau pieštuku rašytą laiškėli. Nurodė man ir J. Sliūpo, Vidūno, A. Venclovos adresus. Tuo jis padarė man nepakeičiamą paslaugą. Prasidėjo su jais susirašinėjimas. Bet J. Belecką pamaciau tik tą istorinę vasarą. Pamaciau lyg artoja užraitytomis rankovėmis. Pamaciau lyg jūroje paskendusį rankraščiuose. O kaip jis redagavo? Zaibiškai. Kartu ir meistrškai. Jam visus rankraščius pateikdavau su savo sunkiai įskaitomais ierogliais. Gal jis marinuodavo stalčiuje? Tik išeinu—jis lekia į rūsi—į spaustuve... Ka jis mano per vienerius metus atspausdino—tai jau 300 puslapių knyga!

Tuomet laikraščiu redakcijos temų neplanavo. Bet būdinga—jokio svarbaus politinio ir literatūrinio įvykio neužmiršdavo. Nors dar nebuvo kalendorių apie įžymius revoliucionierius. Viską diktavo audringas gyvenimas, istorija. Na ir korespondentai, kurie labai patosiškai reagavo į įvykius. J. Beleckas ir pats rašė. O kai Kaune pasirodė vokiečiai, lietuviški ponai pirštu parodė:

— Tai Belecko straipsniai!

Ir jauną, gabų žurnalistą pakišo po velėna... Jis 1940 m. spalį pasakė:

— Engelso jubiliejus. Gal parašys?

Is už groty ištrūkau su konspektais iš "Izvestijų." Juose buvo medžiaga ir apie Engelsą. Parašiau. J. Beleckas atspausdino. Vėl jis: "Levo Tolstojaus jubiliejus." Dar "Mirusiuose namuose" parašiau apie jį 40 puslapių darbą. Jį ir panaudojau etiudui apie prozos genijų. Pacitavau ką tik gautą knygą—profesoriaus J. Lupolio eilutes.

Su nauju gyvenimu plačiai ir spauda prasiveržė apybraižos. Jomis meistriškai reišėsi buvęs politinis kalnys A. Maginskas. Taip, kalinti kovotojai irgi talkininkavo redakcijoms. Šios šešerius metus vienoje kameroje tūnojau su savamoksliu: skaisčios sielos vyrų J. Sochotu. Jis redagavo dienraštį žydų kalba. Savo iniciatyva savo leidinyje paskelbė mano: "Sesė nematė gyvenimo," "Susipažinimas." Ši apsakymą iš pradžių atspausdino P. Cvirka. Pasirodo, iš "Darbo Lietuvos" mano kūrinius 1941 ir 1942 m. perspausdindavo "Laisvė."

Dar nuostabiau—labai ope-

Garsusis rašytojas Markas Twainas savo veikale "Janki karaliaus Artūro dvare" aprašo sekantį nuotyki. Karaliaus Artūro karalystėje veikė "pirmosios nakties teisė," t. y. pirmąją naktį po šliubo jaunoji turėjo praleisti su ponu, o jau antrąją naktį atitekdavo vyrui. Tas liete ne tik baudžiauninkus, bet ir "laisvuosius" valstiečius. Dauguma dvarų Artūro karalystėje priklausė vienuolynams. Vienas turtingas "laisvasis" jaunaitis, kurio kaimas radosi tarp vienuolyno dvaro žemių, vedė irgi "laisvą" mergaitę. Kiek laiko prasliskus, vienuolyno viršininkas iškėlė jaunuoliui byla, reikalaujamas nuostolių už nepristatymą jaunosios ir vienuolyną "pirmajai naktiai." Teisė pats karalius Artūras. Jaunasis teisinasi, kad kaimas, kuriame randasi jo ūkis, apsuptas ne pasauliečio dvarininko žeme, bet vienuolyno, gi kunigams privalomas celibatas. Jaunuoliui buvo išaiškinta, kad celibatas draudžia kunigams ir vienuoliams formaliai vesti, bet nedraudžia naudotis valstybės įstatymu numatyta "pirmosios nakties" teise. Galop vienuolyno viršininkas savo "teise" galėjo naudotis pats arba perduoti bet kokiam kitam vienuoliui.

Karalius priteisė patenkinti vienuolyno reikalavimą—atimti jaunuolio ir jaunosios visa turta ir perduoti vienuolynui. Gi jaunuolį su žmona išvaryti už vienuolyno valdos ribų.

Atsiradusi vergovės laikais "pirmosios nakties teisė" kai kuriose valstybėse tęsėsi iki baudžios panaikinimo. "Pirmosios nakties teisė" pateko į Lietuvą iš Lenkijos po

ratyviai švystelėjo ir knygos. Gal per savaitę Montvila paruošė cenzūros nepraleistų eilių. Po kitos—jo knyga "I plačia žeme" pasklido po visą Lietuvą. Per mėnesį liaudį pasiekė J. Biliūno raštai.

Stai suvito 1941 m. pavasaris. Kuo ji pasveikino S. Nėris? "Rinktine." Autorė šiuos kūrinius redagavo apie mėnesį. Įteikė leidyklai. O po mėnesio jos lyrikos saulė žėrėjo ant mano stalo. Parašiau etiudą. Kaip? "Rinktinėje" buvo ir kūrinių, kuriuos 1939 m. vasarą išnagrėčiau etiudą "Pavasario poezija." Todėl daviau iš jo kai kurias ištraukas. O priduriau tai, ką padiktavo naujas gyvenimas. Nunešiau apybraižą redaktoriui E. Mieželaičiui. O antrą dieną savo eilutes pamaciau jo laikraštyje. Beje, 1940-1941 m. padariau nepataisomą klaidą—neperspausdinu 12 išsamių etiudų apie rašytojus, parašytų kalėjime. Jie žuvo hitlerinės okupacijos metais.

Solochovo "Suartieji dirvoni" irgi švystelėjo tą pavasarį. Stambi knyga. Bet leidykla ją labai skubiai išlydėjo pas skaitytoją. Ši romanas apvainikavau dviem savo kritikos straipsniais.

Taigi 1940-1941 m. rašytojai šedeverus žiebė operatyviai. Redaktoriai operatyviai paruošdavo. Spaustuovės operatyviai išlydėdavo tuos kūrinius į liaudį. Taip Lietuva būtų kūrusi, dežusi, dainas dėjusi ir toliau, jei ne 1941-1944 m. hitlerinė okupacija. Žuvo ne tik geriausi žmonės. Tie žmonės į skardžius, į šilus, į slėnius nunešė tokius romanus, poetas, kuriomis būnai didžiutūs Nemuno krantas...

Liublino unijos, Lietuvos bajorams perėmus lenkiškųjų bajorų papročius ir gyvenimo būdą.

Palangos grafo valdose baudžiauninko Kryžio šeimoje 1821 metais gimė pirmas vaikas—Ambroziukas. Tuo metu galiojo "pirmosios nakties teisė." Vienok Palangos grafiui Žemaitijos mergaitės nepatiko ir "pirmosios nakties teisė" jis naudojosi reitai,—kuomet jaunoji būdavo labai graži. Praėjus pusantrų metų po Ambroziuko gimimo, grafas pamatė jo motiną. Ji taip patiko grafiui, kad jis nusprendė pasinaudoti savo "teise," kad ir pavėluotai, ir įsakė savo liokajams be jokių kalbų pristatyti Kryžiene. Liokajams tempiant šaukiančią Kryžiene, atbėgo vyras ir pamėgino ją išlaisvinti. Bet buvo nugalėtas, nutemptas į daržinę ir grafo įsakymu užplaktas. Kryžiene nutempė į dvarą, nurengė, surišo ir paguldė į pono lovą. Grafas puolė Kryžiene bučiuoti, bet ši labai skaudžiai įkando jam į veidą. Už nepalankumą grafas įsakė nuplakti ją rykštėmis. Moteris buvo negyvai užplakta. Našlaitį Ambroziuką auginti paėmė kaimynė.

Tuo metu grafas augino vienintelį vaiką—sūnų vienodo amžiaus su Ambroziuku.

Grafiukas buvo labai silpnas, liguistas, mažai valgė, nebėgiojo, nežaidė, nuolat sirgo, gulėjo. Ne kartą apžiūrėjo Rygos, Karaliaučiaus, Varšuvos, Peterburgo gydytojai, prirašė vaistų, bet niekas nepadėjo. Grafiene neatstiraukė nuo sūnaus, labai liūdėjo. Penkiameji grafiuką apžiūrėjo ir ištyrė profesoriai-gydytojai iš Berlyno. Jie patarė parinkti berniukui drauga-bendraamžį, kuris visuomet būtų drauge su juo: kartu valgytu, miegotu, žaistų, bėgiotų. Profesorių nuomone, šiam reikalui tiko ne kiekvienas berniukas, tik specialiai parinktas. Į dvaro rūmus iš grafo valdų sugabeno visus penkiamečius berniukus. Po ilgų tyrinėjimų profesoriai parinko Ambroziuką. Parinko, bet niekas nepasidomėjo, kas per vaikas, iš kur jis, kas jo tėvai, ar sutiks jie. Našlaitį nuprausė, gražiai aprenė, apavė ir patalpino į vieną kambarį su grafiuku. Našlaitis buvo gyvas, stiprus, judrus. Apetitas jo buvo vilkiškas. Jis daug valgė, žaidė, bėgiojo, kalbėjo, dainavo ir paskui save patraukė grafiuką... Pradėjo gerėti grafiuko apetitas, berniukas pagyvėjo. Sumažėjo melancholija... Vaikai pradėjo lenktyniauti valgydami bėgiodami, žaisdami, kalbėdami, dainuodami. Visiškai pasitaisė grafiuko sveikata. Grafiene negalėjo tuo atsidžiaugti.

Po metų Berlyno profesoriai vėl apžiūrėjo grafiuką ir liko visiškai patenkinti savo pacientu. Jie leido berniukui mokytis, bet tik kartu su draugu, joku būdu neatskirinti nuo Ambroziuko. Vaikus apsupo visa eilė auklių, gyvenančių, mokytojų... Net pats kanaanikas kas savaitę stvažiudavo mokytį būsimą grafa "dieviškumų mokslų." Kol vaikams sukako 16 metų, jie suskubo išeiti gimnazijos kursą su vokiečių, prancūzų, lotynų ir graikų kalbomis. Grafiene negalėjo atsidžiaugti...

Gyvenime nėra nieko amžino. Ne amžina buvo ir Ambroziuko laimė... Kartą į kambarį įbėgo labai susijaudinęs grafas... kelis kartus

"Pirmosios nakties teisė" ir dėdė Ambrozas

PROFESORIUS J. PETRAITIS

Jauniausias Lietuvos miestas Sniečkus

Auga ir gražėja jauniausias Tarybų Lietuvos miestas Sniečkus, Ignalinos atominės elektrinės statytojų ir būsimųjų eksploatacinių miestų.

Originalus gyvenamųjų namų išplanavimas, visuomeniniai pastatai, statomi pagal specialius projektus, nepažeista—gamtos harmonija teikia miestui savitą vaizdą. Jo kūrėjai—Lietuvos TSR Miestų statybos projektavimo instituto Kauno filialo specialistai.

Organiskai įaugo į naują statybų kompleksą neprastų architektūrinių formų vidurinė mokykla, vaikų darželis, kuriuose architektai numatė visa, kas reikalinga jauniausiu miesto gyventojų dvasiniam ir fiziniam vystymuisi.

Pagal kauniečių architektų paruoštus projektus dabar čia statomi prekybos centras, paštas ir telegrafas, kiti visuomeniniai pastatai. O institute dirbtuvėse užbaigti būsimųjų liginės komplekso, plaukiojimo baseino projektai.

Nuotraukoje: Vidurinė mokykla, pastatyta pagal kauniečių architektės D. Greblikienės projektą.

V. Gulevičiaus nuotr.

Siemet Silutės ketvertukas—Rasa, Robertas, Rolandas ir Artūras pažymės savo pirmąjį dešimties metų "jubiliejų." Trys broliukai ir sesutė Čeponai mokosi Silutės mokykloje internate, yra išlaikomi valstybės.

Visi keturi labiausiai mėgsta piešti. Daug laiko jie praleidžia su dažais ir spalvotais pieštukais, atkurdami popieriuje gražius pamario gamtos vaizdus, visą juos supantį pasaulį.

Nuotraukoje: Rasa, Rolandas ir Artūras Čeponai mokyklos internato pionierių kambaryje žiūri savo piešinių albumą.

B. Aleknavičiaus nuotr.

Džiugi žinia

Džiugi žinia iš Maskvos pasiekė Molėtų rajono Giedraičių miestelį, 1978 m. visos šalies gyvulininkystės darbuotojų socialistiniame lenktyniavime vieną pirmųjų vietų iškovojo Giedraičių tarybinio ūkio veislinių kaulių augintoja D. Rinkevičienė. Ši ūkio veteranė augina per 300 veislinių kaulių.

— Tai Belecko straipsniai!

Išiveržė 550 kartų!

Hanoi. — Vietnamo Socialistinė Respublika kaltina Kiniją, kad jos armijos būriai pereiną sieną ir gyventojus terorizuoja. Sako, kad per pastaruosius tris mėnesius tokių išiveržimų į Vietnamo teritoriją buvo padaryta net 550!

Skamba daina, sukasi poros

Miesto stadionas Nevėžio pakrantėje tapo Aukštaitijos zonos šokių šventės aikšte. Joje savo meną demonstravo aštuonių rfonų ir Panevėžio miesto meno saviveiklos entuziastai. 3700 šventės dalyvių čia atžygiavo, V. Lenino aikštėje pagerbė didžiojo revoliucijos vado atminimą.

TSRS Aukščiausiosios Tarybos deputatas, Socialistinio Darbo Didvyris Antanas Smalakys uždegė šventinę ugnį. Šventės organizacinės komisijos pirmininkas, Panevėžio Liaudies deputatų tarybos vykdomojo komiteto pirmininko pavaduotojas Eduardas Sruogius pasveikino miesto svečius ir panevėžiečius su gražia švente, atiduodamas jos vairą vyriausiajam režisieriui Valdui Jataučiiui.

Pagal ilgametę tradiciją visas dainų ir šokių šventės mieste pradeda respublikos nusipelnęs meno veikėjas Mykolas Karka. Nuskamba TSRS ir Lietuvos TSR valstybiniai himnai.

Šventėje dalyvavo ir miesto chorai bei pučiamųjų orkestrai.

Panevėžys

V. BIELSKYTE

A. Gylio nuotraukoje: dainuoja jungtinis panevėžiečių choras.

KANADOS ŽINIOS

Montreal, Quebec

IR VĖL NAUJAS KAPAS

Birželio 15 d. mirė Pijus Liaudinskas, sulaukęs 69 m. amžiaus. Kileš iš Gudelių kaimo, Pajavonio vals. Vilkaiviškio apskr. Montreale liko velionio sesuo M. Skinkienė su šeima, kurie ir rūpinosi jo laidotuvėmis. T. Lietuvoje liko sesutė, o JAV pusbrolis, kuris su žmona buvo atvykęs į laidotuves. Po laidotuvių dalyviai buvo pavaišinti.

ATŽYMĖJO 80 METŲ SUKAKTĮ

Birželio 24 d. A. B. Alensku iniciatyva, būrys tautiečių, nuvyko į St. Lin pasveikinti Petrą Bizoką, jo 80 metų sukakties proga. Jubilias šia malonia staigmena buvo labai sujudintas. Jis

Toronto, Ont.

MOTERŲ DRAUGIJOS GEGUŽINĖ

Labai jaukioje Cibirkų sodyboje, apaugusioje aukštais medžiais, birželio 17 d. įvyko Lietuvių Moterų Draugijos gegužinė. Diena buvo graži, nors kiek šaltoka. Susirinko gražus būrys tautiečių ir prie valgių ir gėrimų laiką smagiai praleido. Šeiminkai Cibirkos atvykusius gražiai priėmė, aptarpino stalais ir kėdėmis.

Moterų Draugija svečius pavaišino kavute. Loterijai daiktus paaukojo M. Daugelienė, V. Masienė ir A. Poškienė.

Gimtadienio sukaktuvių proga M. Millerienei buvo sudainuota: "Linksmo gimtadienio" ir palinkėta geros kloties.

A. Bukienė, Moterų Drau-

nors praelyje ilgus metus negalėjo girtis savo sveikata, bet niekad neatsisakė skaityti ir paremti pažangią spaudą. Linkiu Alenskiui sulaukti dar daug gimtadienių.

SVEČIAVOSI ČIA IR KITUR

Pas F. ir S. Spaičius svečiavosi S. Spaičienės broliu su šeima iš Jungtinių Amerikos Valstijų.

Kai šiuos žodžius skaitysite, Adolfas Morkevičius bus jau sugrįžęs iš Gimtinės, paviežėjęs 3 savaites laiko.

LIGONIAI

Išvežta į Lasalle ligoninę visalietė Salalienė.

Taipgi jau labai seniai ne-sveikuoja salalietis Antanas Vilimas. P. K.

gijos pirmininkė, pranešė, kad draugija rengs antrą gegužinę toje pačioje vietoje—Cibirkų sodyboje rugpjūčio 19 d.

Morkis pranešė, kad Sūnų ir Dukterų Pensininkų Klubas rengs didelę gegužinę su įvairiais žaidimais 15 d. irgi toje pačioje vietoje.

Moterų gegužinėje pasidarbavo I. Rukienė, J. Kuisienė ir M. Daugelienė.

LIGONIAI

S. Sasnauskas, gerai žinomas torontietis, susirgo širdies liga ir buvo paguldytas Hamburg Memorial Ligoninėje.

U. Bartkienė serga ir randasi Victoria ligoninėje, Barrie.

K. Kaminskas taip pat gydos Victoria ligoninėje.

J. Naruševičienė

KO LABIAU NORI

Mitigano universiteto (JAV) gyventojų tyrimo centras, atlikęs visos valstybės jaunų motinų apklausą, kokios lyties vaikų labiau pageidauja, paskelbė įdomų atradimą — nori olcillalal prilmta sakyti, kad pageidaujama vienodai abiejų lyčių palikuonių, vis dėlto pusė motinų labiau nori sūnų, trečdalis — labiau dukterų. Tik vienas penktadalis geidžia turėti po lygiai abiejų. Tai apie sūnus svajoja dvigubai daugiau motinų, negu apie dukras.

Jordanijoje, Tleilat Gasulo rajone, prie Negyvosios jūros, rasti IV tūkstančio pr. m. e. spalvoti piešiniai uolose. Senovinis dailininkas keturių spalvų dažais — raudona, balta, geltona ir juoda — pavaizdavo kulto apeigas atliekančius žmones.

Tai seniausis iš šiuose kraštuose rastų piešinių. Jie priklauso akmens amžiui ir beveik tūkstančių metų senesni už Egipto rastiuosius.

Jordanijos archeologijos ir istorinių paminklų departamentas per UNESCO paskelbė konkursą racionaliausiems piešinių pergabenimo į Amano muziejų būdai parengti.

50 metų Vedybinės Sukakties paminėjimas

Seštadienį, birželio 30 d. Seni kanadiečiai Juozas ir Nastė Kisieliai suruošė gražų 50 metų savo vedybinio gyvenimo paminėjimą. Susi-

kvietė nemažą grupę dalyvių, senų ir po karo atvykusių lietuvių. Dalyvavo senieji draugai bei giminės iš Toronto, St. Catherines, Gleos, Rodney, Grand Bend. Gimnasiaičiai buvo iš Floridos, New Jersey, New Yorko. Taip pat ir londoniečiai. Viso gal buvo virš 50 dalyvių. Buvo ir dvi Filipinietės, motina su dukrele, kurios yra daug pagalbėjusios Kisielienei sergant.

Po šliubo dalyviai buvo kviečiami pietums ir Garage Restauraną prie King ir Ridout gatvių. Pasivažišus skaniais pietumis buvome pakviesti pas Kisielius vakarienei.

Rytojaus dieną vėl buvome kviečiami pas Kisielius vakarienei.

Dar nuo 1929 metų Montreale man teko sykiu su Kisieliais dalyvauti progresyviniam lietuvių veikime, daugiausia Point St. Charles. Kisieliene daug prisidėjo lietuvių chorą organizuojant taip pat scenos perstatymuose.

Po 50 metų ir visokių gyvenimo aplinkybių, Kisieliai apsigyveno London, Ontario. Čia jau gyvena kaip pensininkai.

Seni draugai ir progresyvio veikimo iniciatoriai montrealiečiai Urbanavičiai, kaip seni pažįstami, prisituntė sveikinimą su linkėjimais ir gražų eilėraščių parašyta skirta Kisieliams 50 metų sukakties turinio:

MIELIEMS DRAUGAMS N. IR J. KISIELIAMS

Prisimenate Tėviškės padangę, Kukluti žiedą jazminų Sesutes žaidžiančios prie lango Nuosirdų rūpestį tėvų.

Draugai linkėjo Jums daug laimės, Bet jin skrajėjo kur slaptai, Svečioje šalyje kažkokiam kaime Laimę pakeitė vargai.

Bet Jūs ėjot, klupot ir kėlėt, Buvot žmonėmis tikrais, Nors vargas augo, plėtės, šėlo, Jūsų gyvenimo keliais.

Toli tie metai nuriedėjo, Jaunystė prabėgo skubiai, Jau veidą glosto šiurkštus vėjas, Tėvukais šaukia visi vaikai.

Šarma Jums plaukus padabino Po kūną vartosi skausmai, Tik darbas Jumis suramina, Dabar turite ko siekt' seniai.

Todėl dėl Jūsų penkiosdešimties Vedybinių metų sukakties Mes linkim Jums ilgiasių metų, Stiprios sveikatos, ir daug turėti geros kloties.

Nuo Urbanavičių šeimos Montreal, Canada 1979, birželio 30 d.

Ir mes, sukaktuvių paminėjimo dalyviai linkime Jums gero sveikatos ir turėti dar daug laimingų metų.

J. Broga

IS LIETUVIŲ GYVENIMO BRAZILIJOJE

Kelionė į Palmių miestelį

RAŠO ANTANAS VAIVUTSKAS

Ankstybą sekmadienio rytą, dar rasai nenukritus, iš fazendos į Palmių miestelį pėsčiom traukė būrelis lietuvių naujokėlių. Drauge su jais taip pat kinkavo vienintelis šiose pasvietėse, kaip jis sakydavo, perkalbėtojas polakas (lenkas) Antanas. Su juo artimiau susibičiulavus, išaiškėjo, jog jis anaiptol ne lenkas ir ne Balanovskis (pamenate, šitaip jis tada pristatė Bresos stotyje). Iš tiesų jis vadinosi Antanas Balana, tautybės lietuvis, gimęs ir augęs Kauno Sančiuose, tik pagal laiką seną tradiciją save laikė lenku. Jo namuose seneliai, tėvai, ir jis kalbėjo lenkiškai, baisiai jau tarmiškai, geriau sakant, šančiškių lenkų kalba. Tačiau šiaip Antanas buvo su visais draugais, nesisivadė šovininiais kandžiojimais, pagaliau ir nespėdė savo tikrosios kilmės iš Balanų... Iš pradžių fazendoje jį vadino Polamo Antonijo, o netrukus trumpino į Tonjo. Dabar naujakuriams lietuviams Tonjas buvo tarsi vanduo Sahara dykumoje. Be jo vargu ar naujokai nepaklystų, ar miestelyje susirastų nurodytą parduotuvę, o ją suradę, labai abejotina, kad ten be vertėjo sugebėtų nusipirkti ko reikia. Vietinės kalbos grnoriniai temokėjo tik pasisveikinti—*boa dia, boa tarde, padekoti—obrisado*, atsprašyti kur reikia ir kur nereikia—*dis culpe senhor*, Tai ir viskas...

Skaudi neganda svetimos žemėj žmogeliui, nemokančiam nei kalbos, nei rašto. Per šias tris keturias dienas išgyventas fazendoje naujokai jau spėjo patirti nepriekus, užgauliojimų. Nepasakysi, kad brazilas, dargi toks pat emigrantas italas, ispanas, tau bičiuliškai taria *polaco bobo, ungareis de merda*, o tu nė velnio nesupranti, paikai šypsais ir dar atsprašai: *disculpe senhor!* Tiktai Tonjui padedant jie sužinojo, kad juos vadina kvailiais, žiopliais, bjaurybėm...

Be nereikia nė svetimos tropikų žemės, kad vargšas brolis lietuvis turėtų didelių nesklandumų dėl kalbos, dėl savo drovumo. Drauge su Vaivučiu emigravę artojičiai gerai prisimena, kai vieną jų

bendrakeleivį Kauno centrinėje gatvėje staiga klaičiai suspaudė, atspirašant, vidurių gėla. Balažin, kad čia kaltas, ar miesto užterštas oras, nors tuomet Kauno oras daugiausia galėjo teršti būriuko traukiama konkė, na, dar vienas kitas ševroletas, kartkarčiais prablerbiantis motociklas, o gal čia paveikė kiti kaimiečiai neįprasti dvokai bei kvapai, sakysim, grįstos ir ne itin švarios gatvės, šiukšlini, užgriozdinti kiemai... Aišku tiek, jog būsimajai amerikona dvilinkai surietė mėšlungis, akys išsprogė, nors skradžiai žemę prasmeg. Nuotykiš baigėsi visai nelinksmi: žmogelis, savo gimtąja kalba nesuspėjęs,—ar miesčioniškai nemokėjęs,—pasiklausti, kur yra kloakos vamzdis, čia pat. Vytauto prospekte, tą saulėtą vidudienį kaip iš armos iššovė kaimo prarūgusius kopūstus! Iškart išdygo jūmorio nepripažįstantis žandaras, ir nuvilko žmogelį už pakarpas, į nuovadą, kur vos vos nebuvo apkalintas priešvalstybine diversija!

O ką bekalbėti, kokios nelaimės tyko ateivį svetimojo šaly, vis per tą nelemta šnektos nemokėjimą. Užtat be Tonjo nė žingsnio. Nors ir pats Tonjas ne kažin ką perpusmetį tebuvo išmokęs portugaliskai. Bet vis dėlto, kaip mūsiškiams atrodė, jis buvo pats geriausias, protingiausias perkalbėtojas, su kuriuo susipažino San Paule, kuris juos sutiko fazendos stotyje.

Į miestelį būrelis ėjo pirmą kartą. Drauge su vyrais taip pat žygiavo kelios moterys ir du ūgtelėję berniukai. Seimos galvos nešėsi kišenėse administratoriaus seu Lusijano pasirašytas vales, tokius nedidukus, be antspaudų ir be datos, balkšvus popierėlius. Ant jų buvo dalia rašysena pažymėta naujakurio pavardė ir Jungtinių Amerikos Valstijų dolerio ženklų rašoma milreisu suma. Koks labai paprastas atrodytų šis popierėlis, jis atstojo banko išleistą popierinį pinigą, žinoma, galiojantį tik fazendeiro nurodytoje krautuvėje. Milreisu suma ant valės buvo žymima tokia kuklute, kad be ypatingo prakaito galėjai namo parsinešti į maišą susikrautų gėrybių—kokią porą kilogramų ryžių, rudo nevalyto cukraus, truputį kiaušienos taukų konservu dėžutėje, kilogramą miltų blynams, virvagalį juodo tabako (brazilų vadinamo *fumo om carda*), degtukų, vienarūšio muilo veidui ir žlugtui, puskilogramį druskos...

Be jokių kliūčių jie perbrido per akmenis ir uolų luitus čiurlenantį bevardį, tankiais krūmais apaugusį upelį, perėjo lygia, suvežėjusia ganyklą, kurioje romiai žolę skabė ne per didžiausia raguočių banda, pralindo pro geležinį

Karšto darbymečio metu turi kur palikti savo mažylis Molėtų rajono Čiulėnų kolūkiečiai. Čia veikia vaikų darželis, kuriame, auklėtojų prižiūrimi, žaidžia 45 vaikai. Nuotraukoje: Čiulėnų kolūkiečių žemdirbių vaikai prie savojo darželio.

Bus daugiau

Johannesburg, Pietinė Afrika. — Liepos 6 dieną čia įvyko gana smarkus žemės drebėjimas. Pridarė daug nuostolių. Zuvo keletas aukso kasyklų kasėjų.

TARYBŲ LIETUVOS SVEČIAI

„SVEIKINU PAKILUSIĄ TĖVŲ ŽEMĘ“

„Tiesos“ redakcijoje lankėsi pažangių Kanados lietuvių veikėjas, Lietuvos literatūros draugijos aktyvistas Adolfas MARKEVICIUS, viešintis respublikoje „Tėviškės“ draugijos kvietimu. Jis latviškie korespondentui papasakojo:

Tarybų Lietuvoje lankausi antrą kartą. Dabar į Nemuno kraštą vykau po šešerių metų pertraukos, jau iš patyrimo žinojau, kokiais dideliais pasikeitimais stebina atvykėlių tėvų žemė, bet ir ši kartą likau maloniai nustebintas tų sparčių žingsnių, kuriais į ateitį žengia Lietuvos liaudis.

Kaune man pasiūlė pasidairyti po miesto statybas. Iš pradžių spyriausi — kam, mačiau 1973-aisiais. Tačiau, pasirodo, per tą laiką jau spėti pastatyti keli mikrorajonai. Miestas vis labiau plečiasi. Ir statoma vis gražiau, patogiau žmogui.

Ar galėjau pagalvoti apie tokią Lietuvos ateitį, vykdamas į tolimą Kanadą tais sunkiais 1930 metais? Važiavau ne nuotykių — duonos ieškoti. Tai tada darė ir

tūkstančiai kitų jaunų stiprių vyrų, nesuradusių nei laimės, nei darbo. Negalėjo mūsų pramaitinti kad ir gausiai praktiškai laistoma, bet skurdį Seirijų apylinkių žemė.

Aš — valstiečio vaikas, todėl ryškiai matau, kad Tarybų valdžia Lietuvos kaimą pakėlė iš skurdo, purvo, tamsos — to niekas neišdrįs nugincyti. Prieš kelias dienas viešėjau Kaišiadorių tarybiniam ūkyje. Gražūs, didingi kultūros namai, kolūkiečiai, gyveną tikrose sąlygose.

Tuo tarpu pas mus, Kanadoje, gretimos Jungtinės Valstijose atsiranda tokių veikėjų, kurie mėgsta pakopstrinauti apie kažkokį „skurdą, pamintas teisės Lietuvoje“. Tai šmeižtas, iš piršto išlaužtas melas, reikalin-

gas nebent smunkančioms „vaduotojų“ politinėms akcijoms palaikyti.

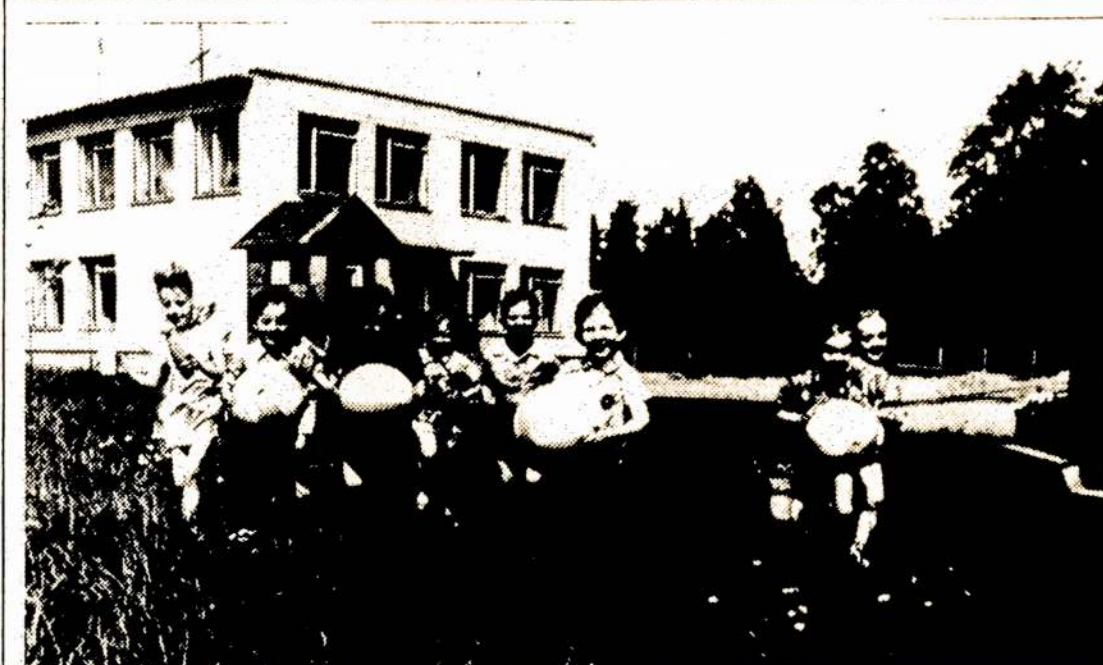
Susitikau tolimą giminaitę iš smėlėtosios Dzukijos. Ji išaugino septynis vaikus, vyriausioji dukterė — inžinierė, dar keturi baigė aukštąsias mokyklas ir technikumus. Kuo, klausiau savęs, būtų išaugę šie vaikai buržuazinėje Lietuvoje? Kanados medkirčiai, Brazilijos plantacijų darbininkai...

Karčia dalia tąkart lėmė pinigų valdžia nereikalingiems Lietuvos sūnams ir dukroms. Tada, pasaulinės krizės metais, darbo nebuvo ir Kanadoje. Kelerius metus darbo vietą teko pirkti — už priėmimą į darbą mokėjo miesto sąlygose. O darbas buvo sekiantis — daugiau kaip dvidešimt metų lietas prakaitas metalo liejykloje, dirbta juodadarbiu, medkirčiu. Dirbta be atkrovėjų, be teisių „skurdą, pamintas teisės Lietuvos“. Tai šmeižtas, iš piršto išlaužtas melas, reikalin-

dojimu, beteise susiduria kapitalo šalių darbo žmonės ir šiandien.

Pažangūs Kanados lietuviai stovi pirmose kovotojų už darbo žmonių reikalus, už taiką gretose. Jie nenuilstamai platina tiesos žodį apie Tarybų šalį, socializmo keliu žengiantį Nemuno kraštą. Tarybų Lietuvos pasiekimais dauguma kanadiečių ir Monrealio svečių įsitikino pasaulinės parodos EKSP-67 metu. Pažangų vaidmenį šioje srityje atlieka Lietuvos literatūros draugija, kurios kuopos veikia ir Kanadoje. Aktyvūs draugijos nariai Juozas Urbanavičius, Petrė ir Liudas Kisieliai, Janė ir Jonas Vilkeliai bei kiti. Jie remia pažangių Amerikos lietuvių savaitraštį „Laisvė“.

Kiekvienas realiai mąstantis žmogus, apsilankęs Tarybų Lietuvoje, įsitikina, kad tarybinis kelias, kuriuo žengia lietuvių tauta — vienintelis teisingas. Visų pažangių Kanados lietuvių vardu norėčiau palinkėti Nemuno krašto darbo žmonėms nuimti šiais metais gerą derlių, siekti naujų pergalių socializmo statyboje, asmeninės laimės.

Karšto darbymečio metu turi kur palikti savo mažylis Molėtų rajono Čiulėnų kolūkiečiai. Čia veikia vaikų darželis, kuriame, auklėtojų prižiūrimi, žaidžia 45 vaikai. Nuotraukoje: Čiulėnų kolūkiečių žemdirbių vaikai prie savojo darželio.

T. Žebrausko nuotr.

Viena iš daugelio protesto demonstracijų

Sioje nuotraukoje matome tikrai vieną iš šių dienomis New Yorke įvykusių protesto demonstracijų prieš miesto mero Koch užsimojimą uždaryti keturias miesto operuojamas ligonines biednuomenės apgyventose miesto dalyse. Žmonės reikalauja, kad meras surastų kitus būdus miestui lėšas taupyti.

Aštrios rasinės riaušės

Birmingham, Ala.—Liepos 5 dieną mieste įvyko gana aštrios rasinės riaušės. Baltieji ir juodieji vieni prieš kitus paleido darbininkus ir butelius. Nuotraukoje parodoma, kaip policininkai areštuoja vieną riaušiu dalyvį. Iš viso suimta ir įkalinta 12 dalyvių. Santykiai tarp baltųjų ir juodųjų gyventojų labai pablogėjo kai prieš porą savaitių baltas policininkas nušovė juodą moteriškę.

MIAMI, FLORIDA

LIUDNAS PRISIMINIMAS

Ignas Urbonas

mirė 1973 m. liepos 16 d.

Jis buvo pažangus gyvenime ir organizacijų veikloje. Jis veikė pažangiųjų draugijų valdybose ir komisijose. Savo laiku jis rašė į spaudą, ją rėmė ir kovojo už žmonijos pažangą.

Didžiai skaudu, netekus veikėjo ir nuoširdaus draugo.

APOLONIJA BEČIENĖ

LIUDNAS PRISIMINIMAS

HAVERHILL, MASS.

LIUDNAS PRISIMINIMAS

Augusto Kazlausko

mirė 1969 m. liepos 16 d.

Kiekvieną vasarą man nėra ramybės iš liudėsio be Taves, nes niekas negali Tavo vietos užimti mano širdyje. Tai tik tiek nusiraminti papuošiusi gėlėmis Tavo kapą ir palaisčius gėles su gailiomis ašaromis.

Žmona—MARY SAMETIS

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIUS

Joseph J. Garszva

Undertaker and Embalmer

HAVEN HILL FUNERAL HOME, INC.

104-38 Jamaica Ave., Richmond Hill, N. Y. 11418
Telefonas: 846-1970

Minint LDS 50 Metų Sukaktį Nepamirškim Ir Buvusių Kuopų

Per 50 metų laikotarpį įvyko nemažai pasikeitimų LDS veikloje. Tūlos kuopos, kurios per eilę metų gerai darbavosi, dėl įvairių priežasčių negalėjo toliau tęsti savo veiklos.

Minint LDS 50 metų sukaktį, nepamirškime ir buvusių LDS Kuopų atliktus gražius darbus mūsų Susivienijimo veikloje.

Prašome buvusių LDS kuopų narius, kurie turi

kokios nors medžiagos apie jų veiklą, ją pasiųsti LDS 50 Metų Atžymėjimo komitetui dėl albumo.

Taipgi parašykite apie tu kuopų veikėjus. Jeigu turite kokių nors nuotraukų, pasiųskite albumo rengimo komitetui.

Siųskite sekamu adresu:

Aldona Olson
412 Meadow Lane
Libertyville, Ill. 60048

Chicago, Ill.

PUIKIAI PAVYKO LDS KĖGLIO TURNYRAS

Čikagiečiai susilaukė daugelio svečių iš eilės skirtingų miestų atvykusių į LDS 28-tą Nacionalinį Kėglio turnyrą, kuris vyko gegužės 18-19-20 dienomis, Ford City Bowling Center, 7401 So. Cicero Ave. Čikagoje. Ypatingai žaidėjų gausa pasirodė dalį žaidėjų. Tačiau čikagiečių vyrų komanda nunešė pirmą prizą—trofėjų. Taipgi čikagietės moterys irgi išėjo laimėtojomis. Gražu, kad čikagiečiai taip puikiai pasirodė, nors skriausti svečius nepatogu, tačiau rungtynėse svečiai užmirštami.

Sekmadienį, gegužės 20 d. buvo suruoštas Holiday Inn erdviame restorane banketas. Buvo nemažai norinčių dalyvauti, bet pristi-gio vietos. Geriau pasakius į tokius banketus reikia iš anksto įsigyti bilietus. Šis pavėlavimas išgyti bilietus tegu bus pavyzdžiu kitiems. Banketas buvo šauniai paruoštas, kalbėjo centro prezidentas S. Gugas, LDS 2-ros apskrities pirmininkas R. Jankel ir eilė kitų svečių.

Manau, kad reikia sveikinti čikagiečius LDS sportininkus už jų šaunų pasirodymą, bet kartu reikia priminti, kad neužtenka pasinerti tik sporte, reikia padirbėti, kad gāvus daugiau narių į LDS ir užtikrinus ilgą ir garbingą LDS amžių.

Dalyvė

ST. PETERSBURG, FLA.

New York, N. Y.

Birželio 22 d. Lietuvių Piliiečių klubo salėje Dainos Mylėtojų choro įvyko draugiškos sezono pabaigtuvės. Choro mokytoja Helena Janulytė daug dirba, moko chora, solistus choro vyrų bei moterų grupes. Visiems palinkėjo gero poilsio.

Į šias pabaigtuves buvo pakviesti ir choro garbės nariai. Be to, buvo svečių menininkų iš New Jersey—solistas Viktoras Bekeris ir muzikė Mildred Stensler.

Sezono pabaigtuvės buvo įdomios, svečių turėjome virš 50.

Seimininkės Bronė Vaitkienė, Violet Kuzmickienė pagamino skanius pietus. Visi buvo patenkinti.

Gėrimais aptarnavo Juozas Vaitkus ir Juozas Dobrow. Po vaišių choro pirmininkas Stasys Kuzmickas pravedė programą. Mokytoja H. Janulytė paminėjo savo gimtadienį, tad visi dalyviai padainavo jai "Linksmo gimtadienio".

Toliau sekė kalbos. Kalbėjo T. Lukienė, V. Bunkus, H. Janulytė, V. Bunkienė ir svečiai Viktoras Bekeris ir Mildred Stensler. Visi linkėjo mokytojai ir choristams gerą atostogą ir su jaunatvė stasija grįžti į choro pamokas, kurios prasidės rugsėjo pradžioje.

Choro pirmininkas Stasys Kuzmickas taipgi linkėjo mokytojai Helenai Janulytei ir choristams praleisti atostogas linksmai, dėkojo šeiminkams už skanius valgius ir kitiems už patarnavimą. Po to prie Walterio Strolio muzikos visi pasišoko.

Seštadienį birželio 23 d., Lietuvių Piliiečių salėje įvyko klubo graižus renginys. Publikos prisipildė pilna salė.

Seimininkai M. ir A. Raškauskai svečiams pagamino skanius pietus. Prie vieno stalo sėdėjo trijų organizacijų atstovai: klubo V. Bunkus, 45 kuopos B. Vaitkienė, D. M. choro T. Lukienė, choro mokytoja H. Janulytė, S. ir V. Kuzmickai ir svečiai V. Bekeris ir M. Stensler.

Klubo prez. V. Bunkus pranešė, kad šiandien Stasiui ir Violet Kuzmickam nepaprasta diena, nes jiedu atžymės savo tris sukaktis: jų 50 metų vedybinę; Stasio 70-ji gimtadienį, ir trečią—Violet 50 metų veiklą pažangiaje judėjime.

Pirmiausia V. Bunkus Jubilatus sveikino ir, jiems linkėjo geros sveikatos, sėkmės visuomeninėje veikloje. Kalboje viečiai apibūdino Kuzmickų veiklą ir nuopelnus pažangos labui.

Svarbu priminti, kad S. ir V. Kuzmickai ir St. Petersburgė širdingai dirba mūsų organizacijoms. Didžiuojamės, turėdami tokius nuoširdžius veikėjus.

Sia proga juos taipgi sveikino T. Lukienė, H. Janulytė, viešnia Mildred Stensler ir Monika Raškauskienė.

Bronė Vaitkienė S. ir V. Kuzmickų artima bičiulė—juos pasveikino iškildama nuo mūsų organizacijų dovaną. Bronė taip pat paskaitė sveikinimus iš tolesnių vietų—nuo S. ir V. Kuzmickų artimo bičiulio Charles Naravo iš Shenandoa, Pa., ir nuo R. ir J. prezidento Carter iš Washington, D. C.

Stasys Kuzmickas visiems padėjo už gražius sveikinimus ir linkėjimus, organizacijom už dovaną, šeiminkams: M. ir A. Raškauskams už skanius pietus. skanius pietus.

Po to sekė koncertas, kadangi svečiai Mildred ir Viktoras dar kelioms dienoms pasiliko St. Petersburgė, tai buvo proga juodu pakviesti į klubo salę padainuoti. Jie-

du sutiko atlikti koncertinę programą.

Solistas Viktoras padainavo Lietuvos kompozitorių kelta dainų savo puikiu balsu publiką sužavėjo.

Toliau sekė S. Kuzmicko ir V. Bekerio duetai. Jiedu dainavo sutartinai, gražiai. Jų dainavimas buvo palydėtas gausiais aplodismentais.

Solistui ir duetistams pianinu akomponavo Mildred Stensler.

Pabaigai Dainos Mylėtojų Choras padainavo pora dainelių, taipgi moterų sekstetas.

Vadovavo choro mokytoja Helena Janulytė.

Po to sekė šokiai ir draugiški pokalbiai. **V. Bunkienė**

PABEGO 5 KALINIAI

Goshen, N. Y. — Liepos 6 d. čia iš kalėjimo pabėgo penki kaliniai. Nors nė vienas jų nėra kaltinamas papildomu žmogžudystės, bet policija laiko juos pavojingais.

Pabėgėlių vardai ir pavardės: James Mansfield, 22 metų, iš New Yorko miesto; Robert T. Freeman, 23 metų, iš Newburgh, N. Y.; Michael Sellick, 23 metų, iš East Northport, L. I.; Samuel G. Balbo, 30 metų, iš Mastic Beach, L. I.; Michael S. Holowzak, 31 m., iš Shirley, L. I.

Birželio 27 d. mirė Jonas Kraučūnas (Kraus) sulaukęs 86 m. amžiaus. Jis buvo pavienis. Prieš apie 3 metus ji ištkio priepuolis (stroke) ir pažeidė visą dešinę pusę, bet dar galėjo su pagalba lazdu pavaikšioti, pasidaryti sau maista. Vienok jis vis ėjo silpnyn. Kol galėjo, tai vienas gyveno, bet vėliau reikėjo pasiduoti į slaugymo namus (nursing home), kur išgyveno šešis mėnesius. Mes jį dažnai lankydavome.

Velionis buvo kilęs iš Biržų, Butniūnų kaimo. Jis buvo ilgametis "Vilnius" skaitytojas ir rėmėjas. Palaidojome jį birželio 30 d. Cypress Hills kapinėse laisvai, be jokių ceremonijų, nes jis taip prašė mane ir laidotuvių direktoriaus Balton-Baltrūno.

Likome nuliudę aš, jo sesutė Elzbieta Kasmocienė, švogeris Juozas, dukterėčia Lena Zukowski ir šeima, sūnėnas Tamas Misevičius ir šeima, daug giminių Lietuvoje, Latvijoje ir Bristol, Conn. Išsėkis, mielas Broliuk, šaltoje žemelėje.

Elzbieta Kasmocienė

Jameso, L. I. — Liepos 6 d. iš helikopterio barstant trašas ant bulvių įvyko nelaimė—žuvo helikopterio vairuotojas Kenneth Brooks.

BRIEFS

Resist being mugged by the oil companies! Declare your independence from gasoline selling at \$1.50 to \$2.00 per gallon! Fight the higher prices and you are also fighting inflation!

The oil and gas are there. They are stored in tanks filled to the top at Linden, N. Jersey. The oil companies are holding it back to get the right price.

There will be a demonstration against all that Saturday, July 14th at 12:30 P. M. in Times Square, New York City (Broadway & 43rd St.). Also send postcards and letters to President Carter to take government action.

Most women who develop breast cancer can be safely treated without having to undergo the trauma of having a breast removed, say Harvard University cancer specialists.

While most Americans were stretching dollars to make ends meet past couple of years, at least 16 fat-cat corporate executives were stretching their pockets to accommodate incomes exceeding \$1 million. "It's disgusting," Allen R. Ferguson, president of the Public Interest Economics Center in Washington had said. "Is anyone really worth more than a million dollars?"

She said to her little daughter: "If you are a bad girl you will not go to heaven." Daughter: "I don't want to go to heaven. I want to go where you go."

After three years of studying the effects of professional sports, journalist and sports biographer Don Attyco concluded that the violent acts we greet with cheers on the playing field would land a person in jail if committed anywhere else.

Charlie and Josephine were so devoted that they had been inseparable for nearly 10 years. Then one midwinter day, in a senseless act of violence so typical of our times, Charlie was fatally shot in a melee with the police.

Josephine saw it all and, horror-stricken, sank to her knees beside Charlie's still body, placing her head at the site of his mortal wound. Fifteen minutes later, she, too, was dead.

Charlie and Josephine were llamas who lived at the Lollipop Farm Zoo in Rochester. Josephine, who had been healthy until Charlie's sudden demise, apparently died of a broken heart, a phenomenon well known in poetry and folklore but rarely acknowledged by modern medicine. [The N. Y. Times] Ise

Nelli Kim, Soviet Olympic gymnast [r.] and team Amilla Turischeva enjoy sights at the San Diego Zoo. 21, and five members of the Soviet national gym team performed in San Diego on the last leg of a five U. S. tour.